

Αθήνα
2010

Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης

του Τμήματος Αγροτικής Οικονομίας &
Ανάπτυξης του Γεωπονικού Πανεπιστημίου
Αθηνών για την περίοδο 2004-2008

Ακαδημαϊκό Έτος 2007-2008
ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
Αθήνα 2010

Η παρούσα έκθεση συντάχθηκε από την Ομάδα Εσωτερικής Αξιολόγησης (ΟΜΕΑ) του Τμήματος Αγροτικής Οικονομίας και Ανάπτυξης του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών λαμβάνοντας υπόψη το κείμενο της ΑΔΙΠ «Διασφάλιση Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση-Ανάλυση Κριτηρίων Διασφάλισης Ποιότητας των Πανεπιστημιακών Μονάδων». Στην ΟΜΕΑ μετέχουν οι:

- 1) Καζακόπουλος Λεωνίδας, Καθηγητής ΓΠΑ
- 2) Λουλούδης Λεωνίδας, Καθηγητής ΓΠΑ.
- 3) Τσιμπούκας Κωνσταντίνος, Καθηγητής ΓΠΑ
- 4) Καμπάς Αθανάσιος, Επίκουρος Καθηγητής ΓΠΑ
- 5) Καρανικόλας Παύλος, Επίκουρος Καθηγητής ΓΠΑ
- 6) Παπαδάς Χρήστος, Επίκουρος Καθηγητής ΓΠΑ

Η συγγραφή της έκθεσης θα ήταν αδύνατη χωρίς την βοήθεια που παρείχαν στα διάφορα στάδια εκπόνησης της τα μέλη ΕΕΔΙΠ και ΙΔΑΧ του Τμήματος, τους οποίους ειλικρινά ευχαριστούμε. Με αλφαβητική σειρά αυτοί είναι: Βλάχος Γεώργιος, Γιαννουζάκου Αλεξία, Γούσιος Ιωάννης, και Νέλλας Ελευθέριος. Επιπλέον, εκφράζουμε τις ευχαριστίες μας στις Ντούκα Αλεξάνδρα και Φραγκίσκου Μαρία του Τμήματος Τεκμηρίωσης του ΓΠΑ για την αμέριστη βοήθεια τους σε όλα τα στάδια εκπόνησης της παρούσας έκθεσης. Σχόλια και επικοινωνητικές παρατηρήσεις λάβαμε από τους συναδέλφους Ροζάκη Στέλιο, Σολδάτο Πέτρο και Τσουκαλά Σταύρο τους οποίους ευχαριστούμε. Τέλος, οι συνάδελφοι Βλάχος Ηλίας και Κουτσούρης Αλέκος είχαν σημαντική συνεισφορά στην συγγραφή επιμέρους ενότητων της έκθεσης. Τους ευχαριστούμε..

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΚΘΕΣΗ

1) Προγράμματα Σπουδών	3
2) Διδακτικό Έργο	24
3) Ερευνητικό έργο	32
4) Σχέσεις με κοινωνικούς / πολιτιστικούς / παραγωγικούς φορείς	38
5) Διοικητικές υπηρεσίες και υποδομές	40
6) Στρατηγική Ακαδημαϊκής Ανάπτυξης	45

Παραρτήματα

Πινάκες	54
Ερευνητικά Προγράμματα	78

Το Τμήμα Αγροτικής Οικονομίας & Ανάπτυξης

Το Τμήμα Αγροτικής Οικονομίας & Ανάπτυξης (ΑΟΑ) του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών (ΓΠΑ) ιδρύθηκε το 1989 ως Τμήμα Γεωργικής Οικονομίας και αργότερα μετονομάστηκε σε Τμήμα Αγροτικής Οικονομίας και Ανάπτυξης (ΦΕΚ 304/31-12-99 τΑ'). Κατά την διάρκεια των τελευταίων ετών έχει κάνει προσπάθειες να βελτιώσει την ποιότητα του διδακτικού και ερευνητικού του έργου. Ταυτοχρόνως, τα τελευταία έτη το Τμήμα έχει αυξήσει σημαντικά τον αριθμό των μελών ΔΕΠ, καταβάλλοντας προσπάθεια να ελκύσει και να εκλέξει αξιόλογους νέους επιστήμονες με πλούσιο ερευνητικό έργο και καλές προοπτικές εξέλιξης. Για τον ίδιο λόγο έχει προβεί σε μετάκληση και εκλογή μελών ΔΕΠ υψηλών βαθμίδων από άλλα Πανεπιστήμια.

1 Προγράμματα Σπουδών

1-Ι Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών

1.1.1 Πρόγραμμα Σπουδών, Στόχος του Τμήματος και Ανάγκες της Κοινωνίας

Ο βασικός στόχος του Τμήματος ΑΟΑ είναι η προαγωγή της γνώσης και η κατάρτιση επιστημόνων εξειδικευμένων στην έρευνα και επίλυση προβλημάτων που συνδέονται με την οικονομική, κοινωνική, πολιτική και περιβαλλοντική διάσταση της βιώσιμης ανάπτυξης της υπαίθρου στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και των απαιτήσεων προσαρμογής του αγροδιατροφικού συστήματος της χώρας στην παγκόσμια αγορά γεωργικών προϊόντων και υπηρεσιών.

Το πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος ΑΟΑ, για μια σειρά από λόγους οι οποίοι θα διευκρινιστούν στην συνέχεια, δεν βρίσκεται πάντοτε σε πλήρη αντιστοιχία με τον προαναφερθέντα βασικό στόχο του. Ο κύριος λόγος αυτής της μερικής αναντιστοιχίας είναι ότι το Τμήμα της ΑΟΑ, όπως και τα υπόλοιπα Τμήματα του ΓΠΑ, δεν έχει την αυτοτέλεια να συντάξει το δικό του πρόγραμμα σπουδών και ως εκ τούτου να ορίσει

εμπράκτως την φυσιογνωμία του. Από τα δέκα εξάμηνα σπουδών που απαιτούνται για την απόκτηση του πτυχίου αγροτικής οικονομίας και ανάπτυξης, το Τμήμα έχει την ευθύνη σύνταξης του προγράμματος σπουδών για τρία εξάμηνα, του 7^{ου}, του 8^{ου} και του 9^{ου}. Το 10^ο εξάμηνο αφιερώνεται αποκλειστικά στην εκπόνηση της πτυχιακής μελέτης.

Το ερώτημα του κατά πόσο το πρόγραμμα σπουδών ανταποκρίνεται στις ανάγκες της κοινωνίας θεωρούμε ότι είναι εξαιρετικά δύσκολο να απαντηθεί. Ο λόγος είναι ότι αυτό που εννοείται ως «ανάγκες της κοινωνίας» είναι γενικόλογο και αρκούντως ασαφές. Με ποιο κριτήριο ορίζονται οι ανάγκες της κοινωνίας; Ποιος, και με ποια διαγνωστική μεθοδολογία, είναι εντεταλμένος να καταγράφει τις ανάγκες της κοινωνίας; Για να μη δοθεί όμως η εντύπωση της υπεκφυγής, παραθέτουμε στη συνέχεια κάποιες σκέψεις και συλλογισμούς, που, κάτω από προϋποθέσεις, θα μπορούσαν να σκιαγραφήσουν το ζήτημα της συμβατότητας του προγράμματος σπουδών του Τμήματος ΑΟΑ και των «αναγκών της κοινωνίας».

Ενδεχομένως, δυο κριτήρια θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για να προσεγγίσουν την πιθανή «κοινωνική δεξίωση»¹ του προγράμματος σπουδών του Τμήματος ΑΟΑ: α) η μεταβολή του αριθμού και της ποιότητας των εισαγομένων φοιτητών του Τμήματος και β) οι συνθήκες της επαγγελματικής αποκατάστασης των αποφοίτων του Τμήματος ΑΟΑ.

Όταν αναφέρεται κανείς στις συνθήκες της επαγγελματικής αποκατάστασης, δύο παράμετροι φαίνεται να είναι οι σημαντικότερες. Πρώτον, τα σχετικά επίπεδα ανεργίας, και δεύτερον, η μετάβαση από το Πανεπιστήμιο στην αγορά εργασίας, δηλαδή ο χρόνος που χρειάζεται ο μέσος απόφοιτος για να βρει την πρώτη του δουλειά. Σύμφωνα με μια πρόσφατη έκθεση (2008)², το ποσοστό της ανεργίας των

---

¹ Οι όροι «ανάγκες της κοινωνίας» και «κοινωνική δεξίωση» χωρίς να είναι προφανώς ταυτόσημοι χρησιμοποιούνται στο κείμενο για να δηλώσουν το ίδιο γεγονός, δηλαδή το τι επιθυμεί η κοινωνία.

² «Έκθεση για την επαγγελματική αποκατάσταση των αποφοίτων του Τμήματος Αγροτικής Οικονομίας και Ανάπτυξης» (2008), Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών.

αποφοίτων του Τμήματος ΑΟΑ ανέρχεται στο 7,8%. Το ποσοστό αυτό είναι ελαφρώς μικρότερο του ποσοστού ανεργίας των αποφοίτων γεωπονικών σχολών (8,4%) και σαφώς μεγαλύτερο του μέσου όρου της ανεργίας των αποφοίτων ΑΕΙ (5,7%)³. Επομένως, και αν τα δεδομένα αυτά προέρχονται από εμπειρικές μελέτες οι οποίες δεν διαθέτουν επάρκεια στοιχείων και μάλιστα για συγκριτικές αξιολογήσεις, το πτυχίο που απονέμει το Τμήμα έχει περιορισμένη ζήτηση στην αγορά εργασίας. Και πάλι, όμως, το παραπάνω ενδεχόμενο θα πρέπει να συνεκτιμηθεί στο πλαίσιο των περιορισμένης εμβέλειας κατακτήσεων του κλάδου των γεωπόνων όσον αφορά τα επαγγελματικά δικαιώματα των μελών του. Συνεπώς, τα παρατηρούμενα επίπεδα ανεργίας θα μπορούσαν να εγείρουν απλώς υπόνοιες ότι το πτυχίο και κατά ακολουθία το πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος ΑΟΑ βρίσκεται σε αναντιστοιχία με τις κοινωνικές ανάγκες. Πρόκειται για ενδεχόμενο που χρήζει περαιτέρω διερεύνηση και, μάλιστα, εν όψει του γεγονότος ότι υπάρχουν εκτιμήσεις ότι η ανεργία των αποφοίτων είναι υψηλότερη.

Η δεύτερη παράμετρος, που σχετίζεται με την επαγγελματική αποκατάσταση των αποφοίτων του Τμήματος ΑΟΑ, αφορά στον χρόνο που απαιτείται για την εξεύρεση της πρώτης απασχόλησης⁴. Συνήθως ο χρόνος αυτός παρουσιάζεται σε κλάσεις χρονικής διάρκειας. Το 82% των αποφοίτων του Τμήματος ΑΟΑ βρήκε την πρώτη του απασχόληση στην διάρκεια ενός έτους⁵. Τα αντίστοιχα ποσοστά είναι 70 % για τους αποφοίτους των γεωπονικών τμημάτων και 91% για το μέσο όρο των αποφοίτων ΑΕΙ⁶. Επιπλέον, το 5% των αποφοίτων του Τμήματος ΑΟΑ χρειάστηκε περισσότερο από τρία

---

³ Κικίλιας, Η., Καλογήρου, Γ. και Ψαχαρόπουλος, Γ. (2008) Οι Τάσεις, τα Χαρακτηριστικά της Απασχόλησης και η Μετάβαση στην Αγορά Εργασίας των Αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην Ελλάδα **Τόμος ΙΙΙ**, Μορφωτική και Αναπτυξιακή Πρωτοβουλία (<http://studies.protovoulia.org/meleti.php>)

⁴ Η πρώτη απασχόληση δεν αναφέρεται αναγκαστικά σε απασχόληση σχετική το πτυχίο των αποφοίτων, δηλαδή περιλαμβάνει, ενδεχομένως και κατά κύριο λόγο, και την ετεροαπασχόληση.

⁵ Βλέπε υποσημείωση 2.

⁶ Βλέπε υποσημείωση 3.

χρόνια για να βρει την πρώτη εργασία του, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό των αποφοίτων γεωπονικών τμημάτων είναι 15%, ενώ το ποσοστό για το μέσο όρο των αποφοίτων ΑΕΙ είναι 1,6%⁷. Επομένως, κρίνοντας τη σχετική δυσκολία αναφορικά με τον χρόνο εξεύρεσης της πρώτης εργασίας είναι προφανές ότι οι απόφοιτοι του Τμήματος ΑΟΑ βρίσκονται σε καλύτερη θέση από το μέσο όρο των αποφοίτων των γεωπονικών τμημάτων αλλά υπολείπονται του μέσου όρου των αποφοίτων ΑΕΙ. Και πάλι, όμως, θα πρέπει κανείς να αντιμετωπίζει με επιφύλαξη ανάλογα συμπεράσματα λόγω των περιορισμών οι οποίοι τίθενται από την επάρκεια των ερευνών οι οποίες τα στηρίζουν.

Συνυπολογίζοντας τα προηγούμενα δεδομένα τόσο αναφορικά με τη σχετική ανεργία όσο και με τη σχετική δυσκολία σχετικά με την ανεύρεση πρώτης απασχόλησης οι απόφοιτοι του Τμήματος ΑΟΑ βρίσκονται σε χειρότερη θέση στην αγορά εργασίας από τον μέσο απόφοιτο ΑΕΙ, ενώ πλεονεκτούν σε σχέση με τον μέσο απόφοιτο γεωπονικών τμημάτων. Βέβαια, όπως τονίστηκε, η ερμηνεία των προαναφερθέντων στοιχείων χρειάζεται προσοχή. Ενώ κανείς δεν αρνείται την εργαλειακή διάσταση του πανεπιστημιακού πτυχίου, θα ήταν ιδιαίτερος απλουστευτικό οι ιδιαιτερότητες της αγοράς εργασίας να αναχθούν μονοδιάστατα στον κύριο προσδιοριστικό παράγοντα της αντιστοιχίας ή αναντιστοιχίας του προγράμματος σπουδών ενός πανεπιστημιακού Τμήματος ή και των αναγκών της κοινωνίας. Κάτι τέτοιο θα νομιμοποιούσε τη χρησιμοθηρική άποψη περί εκπαίδευσης, αλλά θα ήταν και λανθασμένο γιατί έτσι θα απαξίωνε την καθόλα νόμιμη και διαπιστωμένη επιθυμία ενός όχι ευκαταφρόνητου αριθμού φοιτητών, οι οποίοι επιλέγουν αυτό που σπουδάζουν, όχι για την εικαζόμενη επαγγελματική αποκατάσταση που υπόσχεται ένα πανεπιστημιακό πτυχίο, αλλά για μια σειρά από υποκειμενικούς λόγους που σχετίζονται με ό,τι ορίζουν ως ολοκλήρωση της προσωπικής τους ταυτότητας.

Βέβαια, όσες επιφυλάξεις και αν διατυπωθούν για το ζήτημα της αξιολόγησης της αμφίδρομης σχέσης μεταξύ πανεπιστημίου και αγοράς εργασίας, το τελευταίο τίθεται

---

⁷ Βλέπε υποσημείωση 2 για ΑΟΑ και υποσημείωση 3 για τα υπόλοιπα πανεπιστημιακά Τμήματα.

σήμερα πιο επιτακτικά από ποτέ⁸. Γιατί δεν θα έπρεπε να αγνοηθεί ότι η ποιότητα της εκπαίδευσης που παρέχεται μέσα από τα Ελληνικά πανεπιστήμια, η επάρκεια των γνώσεων που προσφέρονται, η ανάπτυξη δεξιοτήτων και ικανοτήτων που παρέχουν, αξιολογούνται τελικά έστω και άτυπα μέσω της δυνατότητας των αποφοίτων να διεισδύσουν στην αγορά εργασίας.

Στο δεύτερο κριτήριο που θα μπορούσε να ανατρέξει κανείς για να εκτιμήσει τις «κοινωνικές ανάγκες», είναι αυτό της ποιότητας και του αριθμού των εισακτέων που ορίζονται από το Υπουργείο Παιδείας Θρησκευμάτων και Δια Βίου Μάθησης, η κατάσταση είναι, δυστυχώς, μάλλον συγκεχυμένη. Ο αριθμός των εισακτέων ακολουθεί μια φθίνουσα πορεία τα τελευταία χρόνια, από 80 άτομα το 1999 μειώνεται στα 48 άτομα το 2008. Βέβαια, θα πρέπει να τονιστεί ότι θεωρητικά το αντίστοιχο Υπουργείο συνυπολογίζει αλλά δεν ακολουθεί, εν τέλει, τις προτάσεις των Τμημάτων αναφορικά με τον καθορισμό του αριθμού των εισακτέων ανά Τμήμα. Όλα τα τελευταία χρόνια το Τμήμα ΑΟΑ εισηγείται προς το Υπουργείο ότι μπορεί να εκπαιδεύσει 40 φοιτητές αλλά το τελευταίο αυξάνει ή μειώνει μονομερώς αυτό τον αριθμό στην βάση δικών του αδιευκρίνιστων κριτηρίων. Η προαναφερθείσα, λοιπόν, σημαντική μείωση των εισακτέων ενδεχομένως να σηματοδοτεί τη μείωση του ενδιαφέροντος στο αντικείμενο που θεραπεύει το Τμήμα της ΑΟΑ, όπως ενδεχομένως το προσλαμβάνει το αντίστοιχο Υπουργείο. Αν στην συνέχεια θεωρηθεί ότι η πολιτική ηγεσία ενεργεί στο όνομα της κοινωνίας και των αναγκών της, τότε το πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος ΑΟΑ και το προϊόν αυτού του προγράμματος σπουδών (απόφοιτοι ΑΟΑ) δεν φαίνεται να συγκαταλέγονται στις άμεσες κοινωνικές προτεραιότητες.

Η συγκεκριμένη διαπίστωση δεν στερείται λογικής αλλά προϋποθέτει την παραδοχή ότι η εκάστοτε πολιτική ηγεσία λειτουργεί στο όνομα του κοινού συμφέροντος (public

---

⁸ Θωμαΐδου, Φ., Πολίτης, Τ, Καλογήρου, Γ. και Ψαχαρόπουλος, Γ. (2008) Μελέτη των τάσεων και προοπτικών απασχόλησης των αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ελλάδα. Σύνθεση αποτελεσμάτων της Μελέτης και Συμπεράσματα, Τόμος Ι, Μορφωτική και Αναπτυξιακή Πρωτοβουλία (<http://studies.protovoulia.org/meleti.php>)

interest assumption). Μια τέτοια παραδοχή, όμως ελέγχεται ως υπερβολικά δεοντολογική από άλλες προσεγγίσεις (π.χ. υπόθεση της προσοδοθηρίας ή public choice assumption), οι οποίες τονίζουν ότι η καθόλα ορθολογική επιδίωξη επανεκλογής των διοικούντων, το κοινώς λεγόμενο «πολιτικό κόστος», οδηγεί σε επιλογές τελείως διαφορετικές από ό,τι προβλέπει η υπόθεση του κοινού συμφέροντος. Δηλαδή, η πολιτική απόφαση της αύξησης των εισακτέων σε περιφερειακά Πανεπιστήμια, είτε μέσω ίδρυσης νέων τμημάτων είτε μέσω αύξησης των εισακτέων σε υπάρχοντα Τμήματα, μπορεί να συνεπάγεται μείωση των εισακτέων σε κάποια Τμήματα των κεντρικών Πανεπιστημίων. Με άλλα λόγια, θα ήταν παρακινδυνευμένο να αναγνώσει κανείς ότι η μείωση των εισακτέων ερμηνεύεται μονοσήμαντα ως αναντιστοιχία του προγράμματος σπουδών και των αναγκών της κοινωνίας. Ενδέχεται κάλλιστα αυτή η πολιτική επιλογή να δηλώνει ότι οι η πολιτική ηγεσία προσδοκά περισσότερα πολιτικά οφέλη (πιθανότητα επανεκλογής) ανακατανέμοντας τον αριθμό των εισακτέων προς όφελος των περιφερειακών Πανεπιστημίων. Αναμφισβήτητα, αυτή η μείωση των εισακτέων του Τμήματος ΑΟΑ δεν μπορεί να θεωρηθεί θετική εξέλιξη αλλά επιδέχεται πολλαπλές αναγνώσεις και ερμηνείες για τις οποίες απαιτείται περισσότερη έρευνα και συζήτηση.

Πόσο μάλλον όταν ενώ ο αριθμός των «κανονικών», ή απευθείας, εισακτέων μειώνεται τα τελευταία χρόνια, ο συνολικός αριθμός των φοιτητών στο Τμήμα ΑΟΑ παρουσιάζει μια σημαντική αύξηση, γεγονός που οφείλεται σε αύξηση των μετεγγραφών από άλλα Τμήματα. Στο σημείο αυτό δυο λεπτομέρειες αξίζει να τονιστούν, αναφορικά με τις μετεγγραφές στο Τμήμα ΑΟΑ: α) ότι η πλειονότητα αυτών προέρχεται από το Τμήμα Αγροτικής Ανάπτυξης του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης και β) ότι οι μετεγγραφές μειώνουν τον μέσο επίπεδο ακαδημαϊκής ποιότητας των φοιτητών στο Τμήμα ΑΟΑ, εφόσον προέρχονται από πανεπιστημιακό Τμήμα με χαμηλότερη βάση εισαγωγής. Το έτος 2008, για παράδειγμα, η βάση εισαγωγής στο Τμήμα ΑΟΑ ήταν 15.127 μόρια ενώ η αντίστοιχη βάση στο Τμήμα Αγροτικής Ανάπτυξης του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου ήταν 12.023.

1.2 Δομή, Συνεκτικότητα και Λειτουργικότητα του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών

Το πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος δομείται ως εξής: α) έξι (6) εξάμηνα βασικού κορμού, από τα οποία τα πρώτα τέσσερα εξάμηνα είναι γενικής υποδομής και τα δύο επόμενα (5^ο & 6^ο) είναι γεωπονικής υποδομής, πρόκειται για τον λεγόμενο «κορμό», β) τρία εξάμηνα (7^ο, 8^ο & 9^ο) ειδικότητας και γ) το τελευταίο εξάμηνο (10^ο) αφορά στην εκπόνηση της πτυχιακής μελέτης. Τα μαθήματα κορμού καταλαμβάνουν το 60% και τα μαθήματα ειδίκευσης καταλαμβάνουν το 40% του συνόλου των μαθημάτων, τα οποία προσφέρει το Τμήμα.

Η κατανομή του χρόνου ανάμεσα στη θεωρητική διδασκαλία και στα εργαστήρια ποικίλει ανάλογα με τη φύση και τις ανάγκες των μαθημάτων. Υπάρχουν μαθήματα που δεν έχουν καθόλου εργαστήρια (ή φροντιστήρια), ενώ υπάρχουν μαθήματα που ο χρόνος της θεωρίας και του εργαστηρίου είναι ισοκατανεμημένος. Κατά κανόνα, όταν υπάρχουν εργαστήρια ο χρόνος τους είναι μικρότερος του χρόνου της αντίστοιχης θεωρητικής διδασκαλίας.

Στην αρμόδια Επιτροπή Σπουδών του Τμήματος δεν έχει συζητηθεί, τα τελευταία χρόνια, το ζήτημα των επικαλύψεων μεταξύ των μαθημάτων. Έτσι οι προβληματισμοί για το μέγεθος του προβλήματος των επικαλύψεων, για την σκοπιμότητα ύπαρξης κάποιων μαθημάτων αλλά και για την υπάρχουσα λογική ταξινόμησης σε υποχρεωτικά και επιλογής δεν έχουν επίσημα διατυπωθεί. Προς το παρόν, δεν γνωρίζουμε ούτε καν την άποψη των φοιτητών για το μέγεθος των επικαλύψεων σε συνάφεια με τη δομή του προγράμματος σπουδών, αφού τα αποτελέσματα του αντίστοιχου ερωτηματολογίου αξιολόγησης των φοιτητών δεν έχουν κοινοποιηθεί στα μέλη ΔΕΠ.

Ο συνολικός αριθμός των προσφερομένων μαθημάτων στους φοιτητές του Τμήματος ΑΟΑ είναι 88 ενώ ο αριθμός των μαθημάτων (υποχρεωτικών και επιλογής) στον οποίο πρέπει να εξεταστεί με επιτυχία ένας φοιτητής για να αποκτήσει πτυχίο είναι 61

(69.32%). Από τα 61 αυτά μαθήματα τα 54 (88,52%) είναι υποχρεωτικά, ενώ τα 7 (11,48%) είναι επιλογής. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι ο αριθμός των μαθημάτων επιλογής, κριτήριο της ευελιξίας και της δυναμικής ενός σύγχρονου προγράμματος σπουδών, είναι εξαιρετικά μικρός. Εφόσον τα πρώτα έξι εξάμηνα του προγράμματος σπουδών του Τμήματος ΑΟΑ αφορούν σε μαθήματα κορμού είναι προφανές ότι ο μέσος αριθμός των μαθημάτων που προσφέρονται από τα άλλα Τμήματα του ΓΠΑ είναι μεγάλος. Συγκεκριμένα, τα άλλα Τμήματα προσφέρουν 50 μαθήματα, δηλαδή το 56,8% των προσφερομένων μαθημάτων του προγράμματος της ΑΟΑ προέρχεται από τα άλλα Τμήματα. Απεναντίας, ο αριθμός των προσφερομένων μαθημάτων του Τμήματος ΑΟΑ προς τα άλλα Τμήματα είναι μόλις 7. Στο Τμήμα ΑΦΠ και ΓΜ, για παράδειγμα, προσφέρονται μόλις 2 μαθήματα από το Τμήμα της ΑΟΑ⁹. Επ' αυτού θα μπορούσε κάποιος να διερωτηθεί για την επάρκεια οικονομικών γνώσεων την οποία διαθέτουν οι πτυχιούχοι ορισμένων τμημάτων του ΓΠΑ.

Επίσης, το σύστημα των προαπαιτούμενων μαθημάτων δεν εφαρμόζεται ως θα όφειλε, με αυτονόητες δυσλειτουργίες τόσο στην ομαλή διεξαγωγή του ακαδημαϊκού προγράμματος όσο και στις επιδόσεις των φοιτητών. Είναι διαπιστωμένο ότι βασικά μαθήματα, που οι ίδιοι οι διδάσκοντες θεωρούν προαπαιτούμενα, η πλειονότητα των φοιτητών τα αφήνει τελευταία πριν την απόκτηση του πτυχίου λόγω ενδεχόμενης δυσκολίας. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο οι διδάσκοντες αναγκάζονται να αφιερώνουν μέρος του χρόνου του μαθήματος για να παρουσιάσουν ύλη που θα έπρεπε να είναι γνωστή από τη διδασκαλία των βασικών μαθημάτων.

Η αξιολόγηση και αναθεώρηση του προγράμματος των έξι πρώτων εξαμήνων εμπίπτει στην ευθύνη του Πανεπιστημίου στο πλαίσιο της Διατμηματικής Επιτροπής Σπουδών. Αντίθετα, η αξιολόγηση και τροποποίηση του προγράμματος σπουδών των υπολοίπων τριών εξαμήνων, όταν αυτή κριθεί αναγκαία, ανήκει στην αρμοδιότητα του Τμήματος. Την ευθύνη της αναθεώρησης έχει η Γενική Συνέλευση του Τμήματος, εφόσον λάβει

---

⁹ Η πηγή των στοιχείων σχετικά με τη δομή του προγράμματος Σπουδών είναι: Πολυσιού, Μ. (2010). Στην αφετηρία της αξιολόγησης του ΓΠΑ: Ένας πρώτος απολογισμός, Τριπτόλεμος, Άνοιξη 2010.

υπόψη της την εισήγηση της οικείας επιτροπής σπουδών. Το πρόγραμμα σπουδών είναι αναρτημένο στον ιστότοπο του πανεπιστημίου.

Αντιπαραβάλλοντας την υπάρχουσα δομή του προγράμματος σπουδών και τον ευκρινώς διατυπωμένο στόχο του Τμήματος ΑΟΑ (πχ. Οδηγός Σπουδών 2005-2006, σελίδα 139) προκύπτει μια προφανής αναντιστοιχία. Κατά τον Οδηγό Σπουδών, το Τμήμα θεωρητικά επιδιώκει να «...προσφέρει την απαραίτητη επιστημονική εκπαίδευση θεωρητικού και πρακτικού χαρακτήρα, ώστε να καταστούν ικανοί οι φοιτητές του για την επιστημονική αντιμετώπιση πρώτιστα των οικονομικών αλλά και των κοινωνικών και περιβαλλοντικών διαστάσεων του εκσυγχρονισμού και της ανάπτυξης τόσο του γεωργικού τομέα σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο όσο και των αγροτικών περιοχών...». Στην πράξη όμως, το Τμήμα της ΑΟΑ προσφέρει ένα πρόγραμμα σπουδών και προπάντων με ετεροβαρή σύνθεση μαθημάτων, προφανώς στο οποίο τα μαθήματα κορμού (γενικής και γεωπονικής υποδομής) αποτελούν την πλειονότητα. Αυτή η τουλάχιστον παράδοση σύνθεση του προγράμματος στην οποία πρέπει να αποδοθεί, αν και δεν διατυπώνεται θεωρούμενη ως αυτονόητη, η μακρά διάρκεια σπουδών ενός Τμήματος, του οποίου οι φοιτητές «πρωτίστως» οφείλουν να εμβαθύνουν στην Οικονομία δεν αφήνει άθικτη, όπως θα φανεί στη συνέχεια, την κρίση ταυτότητας των αποφοίτων του. Για παράδειγμα, το 62,5% των αποφοίτων του Τμήματος ΑΟΑ δηλώνουν ότι απασχολούνται ως οικονομολόγοι ή γεωργο-οικονομολόγοι, ενώ απεναντίας τα θεσμοθετημένα επαγγελματικά δικαιώματα των αποφοίτων του Τμήματος ΑΟΑ τους κατατάσσουν αδιαφοροποίητα στους γεωτεχνικούς. Ταυτοχρόνως, οι τρεις βασικότερες αλλαγές που θα επιθυμούσαν οι ίδιοι απόφοιτοι αναφορικά με το πρόγραμμα σπουδών είναι: α) περισσότερες εργασίες κατά την διάρκεια των μαθημάτων (57,4%), β) περισσότερη εξειδίκευση σε οικονομικά μαθήματα (56,5%) και γ) μικρότερη διάρκεια σπουδών (28,7%)¹⁰. Δηλαδή, τίποτε περισσότερο από την διαφοροποίηση της ειδίκευσης τους ώστε να διαφοροποιηθούν από το ενιαίο σύνολο των γεωτεχνικών.

---

¹⁰ Βλέπε υποσημείωση 2 για την πηγή των στοιχείων.

Η Αγγλική γλώσσα διδάσκεται στο Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών ως υποχρεωτική στα έξι πρώτα εξάμηνα όλων των Τμημάτων. Το μάθημα της Αγγλικής γλώσσας συνίσταται στη διδασκαλία γεωπονικής ορολογίας και γλωσσικών δεξιοτήτων, σε συνδυασμό με βασικά θέματα γραμματικής και συντακτικού. Είναι, άλλωστε, η μοναδική ξένη γλώσσα που διδάσκεται στο Πανεπιστήμιο.

Η διαδικασία παρακολούθησης της επαγγελματικής εξέλιξης των αποφοίτων εφαρμόζεται με αρκετή επιτυχία από το Γραφείο Διασύνδεσης του Πανεπιστημίου μας, το οποίο αποτελεί πηγή έγκαιρης και έγκυρης ενημέρωσης των φοιτητών και αποφοίτων του ΓΠΑ, σε θέματα που αφορούν τόσο στην μετεκπαίδευση όσο και τις επαγγελματικές προοπτικές τους.

1.3 Το Εξεταστικό Σύστημα

Οι τελικές εξετάσεις κάθε εξαμήνου αποτελούν τον κύριο τρόπο αξιολόγησης των φοιτητών, αφήνοντας στη διακριτική ευχέρεια των διδασκόντων τη χρήση ενδιάμεσων εξετάσεων ή και τη συν-αξιολόγηση μιας ή περισσοτέρων εργασιών τις οποίες εκπονούν οι διδασκόμενοι. Η διαφάνεια στη διαδικασία αξιολόγησης των φοιτητών εξασφαλίζεται με τη διευκρίνιση των κριτηρίων βαθμολόγησης τους στην αρχή του εξαμήνου και με τη διάθεση των γραπτών εξετάσεων στους ενδιαφερόμενους που εγείρουν ενστάσεις ή ζητούν διευκρινήσεις. Θεσμοθετημένη, όμως, διαδικασία αξιολόγησης της εξεταστικής διαδικασίας δεν υφίσταται ακόμη όπως τη γνωρίζουμε στα πανεπιστήμια του ανεπτυγμένου κόσμου.

Το 10^ο εξάμηνο σύμφωνα με το πρόγραμμα σπουδών είναι αφιερωμένο στην εκπόνηση της πτυχιακής (ή διπλωματικής) εργασίας των φοιτητών. Για τον καθορισμό του θέματος της πτυχιακής μελέτης, οι φοιτητές απευθύνονται στους διδάσκοντες του Τμήματος προς αναζήτηση θέματος και επίβλεψης των διπλωματικών εργασιών. Υπάρχουν περιπτώσεις που οι διδάσκοντες προτείνουν οι ίδιοι τα θέματα διπλωματικών μελετών και περιπτώσεις στις οποίες ο καθορισμός του θέματος γίνεται

από κοινού μεταξύ φοιτητών και διδασκόντων. Απαραίτητη προϋπόθεση για την ανάθεση διπλωματικής εργασίας είναι ο ενδιαφερόμενος φοιτητής-τρια να έχει ολοκληρώσει επιτυχώς όλες τις εξεταστικές υποχρεώσεις των οκτώ πρώτων εξαμήνων και να οφείλει ακόμη τρία το πολύ μαθήματα για την απόκτηση του πτυχίου. Η έγκριση του θέματος και της αρμόδιας τριμελούς επιτροπής επίβλεψης, γίνεται από τη Γενική Συνέλευση του Τμήματος.

Η πτυχιακή μελέτη είναι, κατά κανόνα, μια τεχνική ή και γεωργοοικονομική μελέτη των προβλημάτων της ελληνικής γεωργίας ή των επιχειρήσεων τροφίμων και γεωργίας. Δευτερευόντως, μια πτυχιακή μελέτη μπορεί να είναι μια κριτική και εμπειριστατωμένη βιβλιογραφική ανασκόπηση θεμάτων που άπτονται των ερευνητικών αντικειμένων των μελών ΔΕΠ του Τμήματος ΑΟΑ. Παρόλο που οι προδιαγραφές μιας πτυχιακής εργασίας διδάσκονται στη διάρκεια των εργαστηριακών ασκήσεων του μαθήματος «Μέθοδοι Γεωργοοικονομικής και Κοινωνιολογικής Έρευνας», εν τέλει η μορφή και το περιεχόμενο αρκετών πτυχιακών μελετών παρουσιάζει μεγάλη ανομοιογένεια προδιαγραφών και ποιότητας. Παρόλα αυτά, συνήθως ο βαθμός που δίνεται είναι, ενίοτε, υπερβολικά υψηλός.

Στην περίπτωση της πτυχιακής εργασίας, η διαφάνεια στη διαδικασία ανάθεσης και εξέτασής της διασφαλίζεται από τον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας του Ιδρύματος (βλέπε τρόπος αναζήτησης και προϋποθέσεις ανάθεσης) και τελικά με την έγκριση του θέματος και της Τριμελούς Επιτροπής Επίβλεψης από τη Γενική Συνέλευση του Τμήματος. Η Τριμελής Επιτροπή αναλαμβάνει και το έργο της εξέτασης και βαθμολόγησης της πτυχιακής εργασίας του υποψηφίου.

1.4 Διεθνής Διάσταση του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών.

Κατά κανόνα στο προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών, πλην της περίπτωσης των σεμιναριακού τύπου διαλέξεων που προβλέπονται και κατά καιρούς πραγματοποιούνται, δεν υπάρχει συμμετοχή αλλοδαπών διδασκόντων και δεν

διδάσκονται μαθήματα σε ξένη γλώσσα παρά μόνο περιορισμένα, όπως π.χ. στην περίπτωση προγραμμάτων διεθνούς εκπαιδευτικής συνεργασίας στα οποία το Τμήμα συμμετέχει (π.χ πρόγραμμα κινητικότητας ERASMUS). Ο τρόπος πραγματοποίησής τους αφήνεται στη διακριτική ευχέρεια του εκάστοτε υπεύθυνου εκπαιδευτή.

Συμφωνίες διμερούς συνεργασίας, εκτός αυτών που εμπίπτουν στο Πρόγραμμα ERASMUS, με ιδρύματα και φορείς του εξωτερικού έχουν υπογραφεί σε επίπεδο πανεπιστημίου αλλά δεν υλοποιήθηκαν (περίπτωση Δημοκρατίας Γεωργίας). Γενικότερα, δεν υπάρχουν διεθνείς διακρίσεις στο Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών ενώ, επίσης, δεν εφαρμόζεται και το σύστημα μεταφοράς πιστωτικών μονάδων (ECTS) με συνέπεια την απουσία ενημερωτικών εντύπων εφαρμογής του. Μια μερική εφαρμογή των πιστωτικών μονάδων εφαρμόζεται, στα πλαίσια του ERASMUS, μόνο για τους αλλοδαπούς φοιτητές οι οποίοι παρακολουθούν και εξετάζονται σε μαθήματα του ΓΠΑ. Το ίδιο δεν έχει ισχύσει με τους Έλληνες φοιτητές.

1.5 Πρακτική άσκηση των φοιτητών

Η πρακτική άσκηση είναι υποχρεωτική για όλους τους φοιτητές και αποσκοπεί στην ενημέρωση τους πάνω στα προβλήματα της γεωργίας και των επιχειρήσεων τροφίμων και γεωργίας. Πραγματοποιείται στα εργαστήρια του πανεπιστημίου, κρατικών ιδρυμάτων, υπηρεσίες και ιδρύματα του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων ή άλλων Υπουργείων με συναφές αντικείμενο, σε γεωργικούς συνεταιρισμούς και σε ιδιωτικές επιχειρήσεις και εργαστήρια που, κατά την κρίση του Ιδρύματος, έχουν τη δυνατότητα παροχής συστηματικής εμπειρίας και γνώσης.

Η συμμετοχή των φοιτητών ενθαρρύνεται με την ευελιξία που υπάρχει ως προς τον τρόπο επιλογής του φορέα από έναν σχετικό κατάλογο, ο οποίος έχει καταρτιστεί με ευθύνη του Τμήματος, αξιοποιώντας κατά περίπτωση το κριτήριο της εντοπιότητας, αλλά παράλληλα και με την παροχή δυνατοτήτων ως προς τον χρόνο πραγματοποίησής

της, ιδιαίτερα όταν συνδυάζεται και με την εκπόνηση της πτυχιακής τους μελέτης (περίπτωση 10ου εξαμήνου σπουδών).

Η πρακτική άσκηση είναι τετράμηνης διάρκειας και κατά κανόνα πραγματοποιείται από τους φοιτητές 6ου και 8ου εξαμήνου κατά τις θερινές διακοπές των μαθημάτων σε δύο διαδοχικά δίμηνα. Το Τμήμα, μέσω της αρμόδιας Επιτροπής, επικαιροποιεί, όπως ειπώθηκε, συνεχώς μια εκτενή βάση φορέων παροχής πρακτικής άσκησης που διαθέτει, υπό την προϋπόθεση, βέβαια, ο φορέας να δραστηριοποιείται στο γεωπονικό ή γεωργο-οικονομικό χώρο. Η Επιτροπή οργάνωσης της πρακτικής άσκησης που συγκροτείται σε ετήσια βάση, εξετάζει και αποδέχεται τις σχετικές αιτήσεις των φοιτητών, επιλέγει τον κατάλληλο φορέα και ορίζει το υπεύθυνο μέλος ΔΕΠ/ΕΕΔΙΠ για την παρακολούθησή της. Η τελευταία περιλαμβάνει μεσολάβηση στον φορέα και ενίοτε επίσκεψή του. Τέλος, απευθύνεται και σχετική επιστολή από τον Πρόεδρο του Τμήματος προς τον φορέα της πρακτικής άσκησης με έκκληση για την αποδοχή και εξυπηρέτηση των φοιτητών.

Η επιτυχία της πρακτικής άσκησης σε μεγάλο βαθμό επηρεάζεται από τον βαθμό ανταπόκρισης των υπευθύνων των φορέων, μάλιστα δε σε εξαιρετικές περιπτώσεις μπορεί να δημιουργηθούν και ευκαιρίες μελλοντικής απασχόλησης των πτυχιούχων. Με μια σειρά επίσης προβλεπόμενων μέτρων παρακολουθούνται και υποστηρίζονται οι ασκούμενοι φοιτητές (ημερολόγιο εργασιών φοιτητή(τριας) θεωρημένο από τον φορέα πραγματοποίησης της πρακτικής άσκησης, έκθεση πάνω στην εμπειρία που αποκτήθηκε και γνώση), ενώ, με σχετικές διαδικασίες στην αξιολόγησή της όλης διαδικασίας, είναι επιφορτισμένος και ο επιβλέπων επιστημονικός σύμβουλος. Τέλος, προβλέπεται μια μικρή αμοιβή, και ασφάλιση των ασκούμενων φοιτητών.

Τα κυριότερα προβλήματα της οργάνωσης της πρακτικής άσκησης σχετίζονται με τον χρόνο πραγματοποίησής της (περιπτώσεις υπολειτουργίας φορέων υποδοχής τους θερινούς μήνες), τον αποσπασματικό της χαρακτήρα (2+2 μήνες) που προκαλεί δυσχέρειες επαρκούς εξοικείωσης των φοιτητών με το εργασιακό τους περιβάλλον και την αδυναμία, πολλές φορές, ένταξης των ασκούμενων στην παραγωγική λειτουργία

των φορέων. Ουσιαστικές δυσχέρειες και προβλήματα μπορεί να προκύψουν σε περιπτώσεις, όχι σπάνιες, κατά τις οποίες οι φορείς αδιαφορούν για την διαδικασία της πρακτικής άσκησης των φοιτητών. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα οι ασκούμενοι φοιτητές να έχουν την αίσθηση, στην καλύτερη περίπτωση, μιας άσκοπης τυπολατρίας; στην χειρότερη να νιώθουν εκμεταλλευόμενοι όταν διεκπεραιώνουν καθήκοντα γραμματειακής υποστήριξης (π.χ. πρωτόκολλο, αλληλογραφία κλπ). Τέλος, υπάρχουν και οι περιπτώσεις εικονικής πρακτικής άσκησης, όταν επιδεικνύεται αδιαφορία από όλα τα εμπλεκόμενα μέρη.

1.11 Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

Το Τμήμα της ΑΟΑ παρέχει δυο προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών (ΠΜΣ). Ένα σε συνεργασία με το Τμήμα Επιστήμης και Τεχνολογίας Τροφίμων (ΕΤΤ) με τον τον τίτλο «Οργάνωση και Διοίκηση Επιχειρήσεων Τροφίμων και Γεωργίας (MBA)». Το δεύτερο ΠΜΣ έχει τον τίτλο «Ολοκληρωμένη Ανάπτυξη & Διαχείριση του Αγροτικού Χώρου»

1.6.1.ΠΜΣ: «Οργάνωση και Διοίκηση Επιχειρήσεων Τροφίμων και Γεωργίας (MBA-Agribusiness Management)».

Ο στόχος του ΠΜΣ «Οργάνωση και Διοίκηση Επιχειρήσεων Τροφίμων και Γεωργίας» είναι: α) η προαγωγή της επιστημονικής γνώσης και η ανάπτυξη της στο χώρο της Οργάνωσης & Διοίκησης Επιχειρήσεων Τροφίμων και Γεωργίας και β) η δημιουργία στελεχών υψηλής επιστημονικής κατάρτισης και ειδίκευσης που συνδυάζουν γνώσεις, τόσο σε μεθόδους οργάνωσης και διοίκησης, όσο και σε τεχνικές της παραγωγικής διαδικασίας των επιχειρήσεων.

Η ανταπόκριση του προγράμματος στον ιδρυτικό του στόχο ελέγχεται μέσω της Ειδικής Διατμηματικής Επιτροπής (ΕΔΕ) την οποία συγκροτούν μέλη των δύο συνεργαζομένων Τμημάτων. Το πρόγραμμα υπόκειται σε εξαμηνιαία αξιολόγηση από τους φοιτητές,

αναθεώρηση ανά διετία με μια συγκεκριμένη ακολουθία σταδίων αλλά και αξιολόγηση ανά 3 έως 4 χρόνια από εξωτερικούς αξιολογητές. Πολλαπλοί τρόποι χρησιμοποιούνται για τη δημοσιοποίηση του προγράμματος (μέσω ιστοσελίδων, έντυπου υλικού κ.λπ.) ενώ επιδιώκεται και η παρακολούθηση, κατά τακτά διαστήματα, της πορείας των αποφοίτων του. Ήδη υπάρχει ιστοσελίδα στον ιστότοπο του Προγράμματος, προσβάσιμη από τους αποφοίτους για τη συνεχή ανανέωση των ατομικών τους στοιχείων.

Η διαδικασία αναθεώρησης του Προγράμματος Σπουδών συντελείται στα κάτωθι στάδια:

α. Συλλογή προτάσεων-παρατηρήσεων από τους συντελεστές του Προγράμματος και από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές (μέσω των ερωτηματολογίων)

β. Προτάσεις των μελών της Συντονιστικής Επιτροπής και λοιπών Καθηγητών του ΠΜΣ

γ. Μελέτη Προγραμμάτων συναφών ΠΜΣ του εσωτερικού ή και του εξωτερικού.

δ. Παρουσίαση προτάσεων για συζήτηση στην Ειδική Διατμηματική Επιτροπή (ΕΔΕ) και λήψη αποφάσεων

Το ένα τρίτο των μαθημάτων που προσφέρονται από το πρόγραμμα είναι μαθήματα κορμού τα οποία είναι, κατά κύριο λόγο, υποχρεωτικά. Κατά τα τρία τέταρτα η διδασκαλία έχει θεωρητικό χαρακτήρα και ο υπόλοιπος χρόνος αφιερώνεται σε ασκήσεις/εργαστήρια και λοιπές δραστηριότητες.

Τα μαθήματα, αποφεύγοντας κατά κανόνα τις επικαλύψεις, εξασφαλίζουν την αναγκαία γνώση για το MBA και το πρόγραμμα διδασκαλίας υπόκειται, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα, σε διαρκή αναθεώρηση/προσαρμογή. Ανάλογα με το επιστημονικό υπόβαθρο των εισακτέων προβλέπεται σύστημα προαπαιτούμενων μαθημάτων. Σε αυτή την πρόβλεψη εμπίπτουν τα μαθήματα της Λογιστικής, για τους μη έχοντες οικονομικό υπόβαθρο φοιτητές, και αντιστοίχως ένα μάθημα Τεχνολογίας Τροφίμων,

για όσους στερούνται τεχνολογικού υποβάθρου γνώσεων. Μέχρι σήμερα ο θεσμός αυτός έχει λειτουργήσει πολύ ικανοποιητικά.

Το εξεταστικό σύστημα χαρακτηρίζεται από πολλαπλότητα προσεγγίσεων και διαφάνεια. Κύρια έμφαση δίδεται στην τελική εξέταση παράλληλα με την ανάθεση ομαδικών ή ατομικών εργασιών κατά τη διάρκεια των διδακτικών περιόδων αλλά κατά την εκπόνηση διπλωματικής Εργασίας. Οι διπλωματικές εργασίες έχουν προκαθορισμένο τύπο και δομή, αλλά δίνεται μεγάλη ελευθερία στους φοιτητές αναφορικά με τη συγγραφή και παρουσίαση των εργασιών τους. Τα παραπάνω κρίνονται κατά την εξέταση τους.

Το ΠΜΣ προβλέπει συγκεκριμένη διαδικασία επιλογής μεταπτυχιακών φοιτητών συνδυάζοντας γραπτές και συνέντευξη. Η αποτελεσματικότητα και η διαφάνεια επιλογής διασφαλίζεται μέσα από την υιοθέτηση και εφαρμογή μιας δέσμης ανεξάρτητων κριτηρίων. Τα εν λόγω κριτήρια στοχεύουν στην πολύπλευρη εξέταση των ικανοτήτων και την επάρκεια του υποψηφίου κατά τρόπο διαφανή και αδιάβλητο με σχετικές προβλέψεις για τη δημοσιοποίηση της διαδικασίας, των κριτηρίων και των αποτελεσμάτων της επιλογής φοιτητών.

Ως προς το σκέλος της χρηματοδότησης βασική πηγή του προγράμματος αποτελούν τα δίδακτρα και συμπληρωματικά τυχόν επιχορηγήσεις. Η βιωσιμότητά του στηρίζεται κυρίως στην υψηλή ποιότητα των προσφερόμενων εκπαιδευτικών υπηρεσιών και τη μοναδικότητά του στον ελληνικό χώρο. Οι πόροι του προγράμματος κατανέμονται κατά αποτελεσματικό τρόπο στις βασικές κατηγορίες δαπανών (ανθρώπινου δυναμικού, μετακινήσεων κλπ).

Η διεθνής διάσταση του ΠΜΣ είναι μάλλον περιορισμένη, αν συνεκτιμηθούν η απουσία τόσο συμφωνιών συνεργασίας με ιδρύματα και φορείς του εξωτερικού καθώς όσο και διεθνών διακρίσεων. Παρόλα αυτά, το 10% των διδασκόντων είναι καθηγητές του εξωτερικού, ενώ υπάρχει και ένας αλλοδαπός φοιτητής. Ελάχιστα μαθήματα διδάσκονται στην Αγγλική (όπως το μάθημα Elements of Management και Financial

Analysis) ενώ η βιβλιογραφία των υπολοίπων είναι, στο μεγαλύτερο ποσοστό της, Αγγλική.

1.6.2. ΠΜΣ: «Ολοκληρωμένη Ανάπτυξη & Διαχείριση του Αγροτικού Χώρου» (ΟΑΔΑΧ)

Ο στόχος του ΠΜΣ «Ολοκληρωμένη Ανάπτυξη & Διαχείριση του Αγροτικού Χώρου» είναι η δημιουργία διεπιστημονικής γνώσης για την αντιμετώπιση των σύνθετων και πολυδιάστατων αναπτυξιακών προβλημάτων των τοπικών οικονομιών / κοινωνιών των αγροτικών περιοχών και της αγροτικής οικονομίας γενικότερα. Αυτό επιτυγχάνεται με την εξειδίκευση επιστημόνων, οι οποίοι θα προωθούν τη γνώση και την έρευνα στο γνωστικό αντικείμενο της ολοκληρωμένης ανάπτυξης της υπαίθρου καθώς και τη δημιουργία στελεχών για τις ανάγκες των φορέων τοπικής ανάπτυξης, που σχεδιάζουν και υλοποιούν πολιτικές και προγράμματα ολοκληρωμένης αγροτικής ανάπτυξης.

Η ανταπόκριση του ΠΜΣ στην εξυπηρέτηση του ιδρυτικού στόχου αξιολογείται συστηματικά. Το πρόγραμμα υπόκειται σε εξαμηνιαία αξιολόγηση από τους φοιτητές του, ενώ στη διάρκεια της πεντάχρονης λειτουργίας του έχει δύο φορές αξιολογηθεί και από εξωτερικό αξιολογητή ακολουθώντας, και στις δύο περιπτώσεις, συγκεκριμένα διαδικαστικά βήματα. Πολύμορφη είναι, επίσης, και η δημοσιοποίηση του προγράμματος σπουδών (μέσω σχετικών ιστοσελίδων, ημερήσιου τύπου, ενημερωτικών εντύπων και αφισών, καθώς και ηλεκτρονική επικοινωνία με συναφείς προς το πρόγραμμα φορείς). Καταβάλλεται, επίσης, μέριμνα με τη διατήρηση και ενημέρωση βάσης δεδομένων για την παρακολούθηση της επαγγελματικής πορείας των αποφοίτων του.

Η Γενική Συνέλευση του Τμήματος, μετά από εισήγηση της συντονιστικής επιτροπής του ΠΜΣ, μπορεί να τροποποιεί το πρόγραμμα σπουδών του ΠΜΣ έτσι ώστε να αξιολογούνται τα αποτελέσματα της εσωτερικής και εξωτερικής αξιολόγησης. Ταυτόχρονα, με μια σειρά από άλλες δράσεις το πρόγραμμα σπουδών και ο στόχος του ΠΜΣ αλληλεπιδρούν, όπως: (α) με κατάλληλες δικτυώσεις (μέλος του Εθνικού Δικτύου

LEADER), (β) με πρόβλεψη για πρακτική εξάσκηση των φοιτητών και (γ) με διοργάνωση εκπαιδευτικού χαρακτήρα εκδρομών για την άμεση επαφή των φοιτητών του με τις τρέχουσες αναπτυξιακές διαδικασίες στην ύπαιθρο.

Το πρόγραμμα προσφέρει 8 υποχρεωτικά μαθήματα και 7 μαθήματα επιλογής υποχρεώνοντας το φοιτητή στην λήψη 10 συνολικά μαθημάτων. Η διάκριση μεταξύ θεωρητικής διδασκαλίας, ασκήσεων, εργασιών, εργαστηρίων και λοιπών δραστηριοτήτων κυμαίνεται ανάλογα με τις απαιτήσεις κάθε μαθήματος και του διδάσκοντα. Στην έναρξη κάθε εξαμήνου επικαιροποιείται το περιεχόμενο της ύλης και η προτεινόμενη βιβλιογραφία κάθε μαθήματος με αντίστοιχες αναπροσαρμογές στον έντυπο και ηλεκτρονικό υλικό. Ειδικότερη μέριμνα λαμβάνεται για την παρακολούθηση ορισμένων προπτυχιακών μαθημάτων για φοιτητές που εκτιμάται ότι υστερούν ως προς το επιστημονικό τους υπόβαθρο.

Οι φοιτητές υπόκεινται σε τακτικές γραπτές ή προφορικές εξετάσεις με το τέλος κάθε εξαμήνου συνυπολογίζοντας στην τελική τους επίδοση και την αντίστοιχη σε τυχόν γραπτές ατομικές ή ομαδικές εργασίες. Βαρύτητα επίσης προσδίδεται και στην αξιολόγηση της μεταπτυχιακής ερευνητικής εργασίας από πενταμελή επιτροπή η εξέταση της οποίας πραγματοποιείται δημόσια, ενώ οι προδιαγραφές ποιότητάς της καθορίζονται και ελέγχονται από το επιβλέπον μέλος ΔΕΠ. Προβλέπονται επίσης μέτρα διασφάλισης της διαφάνειας στη διαδικασία ανάθεσής της όπως και κατά την εξέτασή της.

Διαφάνεια στη διαδικασία αξιολόγησης διασφαλίζεται και στο πλαίσιο της γραπτής εξαμηνιαίας δοκιμασίας, τα αποτελέσματα της οποίας δημοσιεύονται αλλά είναι διαθέσιμα και στους φοιτητές για αναθεώρηση και παροχή πιθανών διευκρινήσεων. Δεν υφίσταται όμως διαδικασία αξιολόγησης της εξεταστικής διαδικασίας.

Η επιλογή των μεταπτυχιακών φοιτητών πραγματοποιείται στη βάση μιας συγκεκριμένης διαδικασίας (γραπτές εξετάσεις και συνέντευξη των επιτυχόντων) και την καθιέρωση μιας δέσμης σταθμισμένων κριτηρίων (βαθμός πτυχίου, εμπειρία ερευνητική/ επαγγελματική, συστατικές επιστολές, συνέντευξη). Το μέσο ποσοστό

αποδοχής υποψηφίων μεταπτυχιακών φοιτητών κατά τα πέντε έτη λειτουργίας του ΠΜΣ είναι περίπου 32%. Η διαδικασία και τα κριτήρια επιλογής αναγράφονται στην προκήρυξη του ΠΜΣ που έγκαιρα δημοσιοποιείται (ημερήσιος τύπος, ιστοσελίδα ΜΠΣ, ηλεκτρονική αποστολή). Μέριμνα επίσης λαμβάνεται και για την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων μέσω της ιστοσελίδας του προγράμματος και της γραμματείας του ΠΜΣ.

Ως προς τις υφιστάμενες συνθήκες χρηματοδότησης, αρχικά, κατά την περίοδο 2004-2008 το πρόγραμμα συγχρηματοδοτείτο από τα δίδακτρα των φοιτητών και το ΕΠΕΑΕΚ II, στη συνέχεια δε μόνο από τα δίδακτρα. Η βιωσιμότητά του στηρίζεται κυρίως στην υψηλή ποιότητα των προσφερόμενων εκπαιδευτικών υπηρεσιών και τη μοναδικότητά του στον ελληνικό χώρο όσον αφορά το πεδίο της ολοκληρωμένης προσέγγισης της αγροτικής ανάπτυξης και των θεμάτων διαχείρισης του αγροτικού χώρου. Οι πόροι του προγράμματος κατανέμονται στις βασικές κατηγορίες δαπανών (ανθρώπινου δυναμικού, μετακινήσεων κλπ).

Αρκετά περιορισμένη είναι η εικόνα του ΠΜΣ ως προς τη διεθνή του διάσταση, κυρίως ως προς την ύπαρξη συμφωνιών συνεργασίας με ιδρύματα και φορείς του εξωτερικού καθώς και την παρουσία διεθνών διακρίσεων. Πρόκειται βέβαια για ένα νεαρό πρόγραμμα, ηλικίας πέντε ετών, που ο χρόνος λειτουργίας του δεν του επέτρεψε, επί του παρόντος, να αναπτύξει ένα εξωστρεφή προσανατολισμό, με συνέπεια και η παρουσία ξένων φοιτητών να είναι επί του παρόντος μηδενική. Θετική προς την κατεύθυνση αυτή είναι η ακολουθούμενη πρακτική ότι μέρος της βιβλιογραφίας των μαθημάτων του παρέχεται στην αγγλική γλώσσα καθώς και το ότι, συστηματικά, επιδιώκεται η πρόσκληση ομιλητών από το εξωτερικό, στο πλαίσιο των σεμιναριακών παραδόσεων που γίνονται στην αγγλική γλώσσα.

1.III Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών

Οι διαδικασίες και οι προϋποθέσεις εκπόνησης μιας διδακτορικής διατριβής, δηλαδή ο 2^{ος} κύκλος μεταπτυχιακών σπουδών, προσδιορίζεται από τις κείμενες διατάξεις του νόμου για τις μεταπτυχιακές σπουδές.

Δεν υπάρχουν ουσιαστικά θεσμοθετημένες διαδικασίες ελέγχου της ανταπόκρισης του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών στους στόχους του Τμήματος και τις ανάγκες της κοινωνίας. Οι μόνες διαδικασίες ελέγχου που θα μπορούσαν να αναφερθούν σε σχέση με τις ανάγκες της κοινωνίας αφορούν στους υποψηφίους διδάκτορες των οποίων η χρηματοδότηση γίνεται από το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών (ΙΚΥ).

Στο διδακτορικό πρόγραμμα δεν προσφέρονται ειδικά μαθήματα προετοιμασίας αυτού του κύκλου σπουδών, όπως ειδικότερα μαθήματα ερευνητικής μεθοδολογίας, πέραν αυτών που οι υποψήφιοι παρακολούθησαν στη διάρκεια του ΠΜΣ. Κατά περίπτωση, μπορεί να ανατεθεί, από τον επιβλέποντα καθηγητή και την Τριμελή Επιτροπή, η παρακολούθηση ορισμένων πρόσθετων μαθημάτων για την ενίσχυση του γνωστικού υπόβαθρου των υποψηφίων διδακτόρων.

Την επίδοση και την πρόοδο των υποψηφίων διδακτόρων επιβλέπει η Τριμελής Επιτροπή, η οποία σε ετήσια βάση υποχρεούται να συντάσσει και την αντίστοιχη έκθεση προόδου του υποψηφίου διδάκτορα. Δεν έχουν θεσπισθεί επί του παρόντος προδιαγραφές ποιότητας για τη διδακτορική διατριβή στο ΠΜΣ «Ολοκληρωμένη Ανάπτυξη και Διαχείριση του Αγροτικού Χώρου» αλλά βρίσκεται σε εξέλιξη η σχετική διαδικασία.

Ελλιπής είναι η δομή του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών ως προς τον τομέα σεμιναρίων και ομιλιών. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι δεν υπάρχει θεσμοθετημένο σεμινάριο σε τακτή χρονική βάση για την παρουσίαση / ενημέρωση των μελών ΔΕΠ και των φοιτητών σχετικά με τις διδακτορικές διατριβές που εκπονούνται στο Τμήμα ΑΟΑ. Προσκλήσεις ομιλητών από άλλα πανεπιστημιακά και ερευνητικά κέντρα πραγματοποιούνται, συνήθως, όμως, οι υποψήφιοι διδάκτορες δεν φροντίζουν να

ενημερωθούν και δεν συμμετέχουν ή, στην καλύτερη περίπτωση, σημειώνουν χαμηλά επίπεδα συμμετοχής.

Δεν συμμετέχουν διδάσκοντες από το εξωτερικό στις 7μελείς και 3μελείς εξεταστικές επιτροπές, επειδή ο σχετικός νόμος δεν το προβλέπει, εκτός ειδικών περιπτώσεων. Ο βασικότερος λόγος που εμποδίζει την συμμετοχή επιστημόνων από το εξωτερικό στις σχετικές επιτροπές αξιολόγησης δεν είναι η αβλεψία του νόμου αλλά το πρόβλημα της γλώσσας. Διαπιστώνεται, όμως, συμμετοχή αλλοδαπών υποψηφίων διδασκόντων, εφόσον τους παρέχεται η δυνατότητα εκπόνησης της διδακτορικής διατριβής σε ξένη γλώσσα και υπάρχουν συμφωνίες συνεργασίας με ιδρύματα και φορείς του εξωτερικού. Ενθαρρύνονται επίσης οι μετακινήσεις αποφοίτων του ΠΜΣ «Ολοκληρωμένη Ανάπτυξη και Διαχείριση του Αγροτικού Χώρου») και συμμετοχή τους σε «θερινά προγράμματα σπουδών» (summer schools) και διεθνή συνέδρια. Γενικότερα, όμως, θα μπορούσε να λεχθεί, ότι επί του παρόντος δεν υπάρχουν διεθνείς διακρίσεις του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών.

2. Διδακτικό Έργο

2.1. Αποτελεσματικότητα του διδακτικού προσωπικού

Η αξιολόγηση των διδασκόντων από τους φοιτητές, αποτελεί, από το ακαδημαϊκό έτος 2008-09 μια γενικευμένη πλέον διαδικασία, με τη διανομή και συμπλήρωση ειδικού ερωτηματολογίου αξιολόγησης. Αξίζει να σημειωθεί ότι παρόμοιες πρωτοβουλίες είχαν αναληφθεί από μέλη ΔΕΠ του Τμήματος τόσο την περίοδο 2002-2005, σε μερικά προπτυχιακά μαθήματα, όσο και το ακαδημαϊκό έτος 2007-08. Στο μεταπτυχιακό επίπεδο οι διαδικασίες αξιολόγησης και στα δύο προγράμματα τηρούνται απαρεγκλίτως από το πρώτο έτος λειτουργίας τους μέχρι σήμερα.

Η αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης επιδιώκεται στο προπτυχιακό επίπεδο με τον εντοπισμό και την προσπάθεια άρσης των ενδεχόμενων προβλημάτων της εκπαιδευτικής διαδικασίας, ενώ, στο μεταπτυχιακό επίπεδο τα αποτελέσματα της

επεξεργασίας των ερωτηματολογίων κοινοποιούνται τόσο στους διδάσκοντες όσο και στα μέλη των Συντονιστικών Επιτροπών των Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων. Οι τελευταίες, σε περίπτωση επαναλαμβανόμενων αρνητικών αξιολογήσεων σε κάποιο μάθημα μεσολαβούν για την ανεύρεση λύσης.

Ο ελάχιστος εβδομαδιαίος φόρτος διδασκαλίας στο προπτυχιακό επίπεδο, ανά μέλος ΔΕΠ, ανέρχεται σε 6 ώρες ανά εξάμηνο, όπως προβλέπεται από τον σχετικό νόμο. Στην εκτίμηση αυτή δεν συνυπολογίζονται οι ώρες εργασίας που αφιερώνουν τα μέλη ΔΕΠ για την επίβλεψη εκπόνησης των πτυχιακών και μεταπτυχιακών εργασιών των φοιτητών, ένα ιδιαίτερα χρονοβόρο διδακτικό και ερευνητικό έργο.

Στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα «Ολοκληρωμένη Ανάπτυξη & Διαχείριση του Αγροτικού Χώρου» διδάσκουν 10 μέλη ΔΕΠ (κατά μέσο όρο 2,4 ώρες /εβδομάδα) και στο Διατμηματικό Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα «Οργάνωση & Διοίκηση Επιχειρήσεων Τροφίμων και Γεωργίας» 3 μέλη ΔΕΠ (κατά μέσο όρο 3 ώρες/εβδομάδα), ενώ και 2 μέλη ΔΕΠ διδάσκουν σε μεταπτυχιακά προγράμματα άλλων Τμημάτων του Πανεπιστημίου μας ή και άλλων Πανεπιστημιακών ιδρυμάτων. Απουσιάζει, όμως, από το Τμήμα η θεσμοθέτηση υποτροφιών/βραβείων διδασκαλίας ενώ είναι περιορισμένη η συνεισφορά των μεταπτυχιακών φοιτητών και υποψηφίων διδακτόρων στο διδακτικό έργο του Τμήματος.

2.2. Ποιότητα και αποτελεσματικότητα της διδακτικής διαδικασίας

Στο προπτυχιακό επίπεδο σπουδών ακολουθείται, από πλευράς διδακτικής μεθοδολογίας, κυρίως η διάλεξη στην αίθουσα και επιλεκτικά σε ορισμένα μαθήματα η ανάθεση κατ' οίκον εργασιών. Ακόμη, περιλαμβάνονται και σεμιναριακού τύπου διαλέξεις ή η πραγματοποίηση εκπαιδευτικών επισκέψεων των φοιτητών, σε πολύ περιορισμένη όμως έκταση (περίπτωση 2 μαθημάτων), περιλαμβανομένης και της πολυήμερης εκπαιδευτικής εκδρομής του 8^{ου} εξαμήνου και ενίοτε πρόσθετης, συμπληρωματικής αλλά συντομότερης εκπαιδευτικής εκδρομής κατά το 9^ο εξάμηνο.

Στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών η πρακτική της κατ' οίκον ανάθεσης εργασιών είναι συνηθέστερη, στην περίπτωση μάλιστα του προγράμματος ΟΑΔΑΧ επιδιώκονται συστηματικότερα οι διαλέξεις στο πλαίσιο ειδικών σεμιναρίων, η πραγματοποίηση πρακτικής εξάσκησης σε αναπτυξιακούς και άλλους φορείς και η πραγματοποίηση εκπαιδευτικής εκδρομής. Ανάλογα επίσης με το πρόγραμμα σπουδών (προπτυχιακό, μεταπτυχιακό) η εκπόνηση πτυχιακής και μεταπτυχιακής εργασίας είναι υποχρεωτική.

Η ποιότητα και αποτελεσματικότητα της διδακτικής διαδικασίας ενισχύονται και με την επικαιροποίηση του περιεχομένου των μαθημάτων, τόσο στο προπτυχιακό όσο και στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών. Ειδικότερα στο προπτυχιακό πρόγραμμα, πέραν της πρωτοβουλίας του διδάσκοντα (ανανέωση σημειώσεων, επικαιροποίηση βοηθητικού υλικού, E-class), απαιτείται και η απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος στην περίπτωση ευρείας έκτασης επικαιροποίησης.

Συναφής προς τα ως άνω χαρακτηριστικά της διδακτικής διαδικασίας είναι και ο βαθμός συμμετοχής των φοιτητών στις εξετάσεις. Σε ένα σύνολο 88 μαθημάτων του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών, αναλογούν κατά μέσο όρο 60 περίπου φοιτητές ανά μάθημα. Σε ένα σύνολο 81 μαθημάτων που συμμετείχαν οι φοιτητές σε εξετάσεις θεωρίας μαθήματος το ποσοστό συμμετοχής προσέγγισε το 56%, ενώ στην περίπτωση 46 μαθημάτων σε εξετάσεις εργαστηρίου το ποσοστό συμμετοχής των φοιτητών ανήλθε περίπου στο 64%. Στην περίπτωση των δύο Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων, όλοι οι εγγεγραμμένοι φοιτητές, σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία, προσέρχονται στις εξετάσεις και παρακολουθούν τα μαθήματα ανελλιπώς.

Τα ποσοστά επιτυχίας των φοιτητών στις εξετάσεις, ανάλογα με το πρόγραμμα, διαφοροποιούνται. Στην περίπτωση των δύο Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων η επιτυχία ανέρχεται σε πολύ μεγάλα ποσοστά. Σε προπτυχιακό επίπεδο στην κανονική και επαναληπτική εξέταση θεωρίας μαθήματος το ποσοστό επιτυχίας εκτιμάται γύρω στο 52%, ενώ στην αντίστοιχη περίπτωση εξέτασης εργαστηρίου μαθήματος στο 71% περίπου. Σημειώνεται ότι ο μέσος όρος των βαθμών πτυχίου για την περίοδο 2001-

2008 ανέρχεται στο 6,90, ενώ παρατηρείται, διαχρονικά, μια επιδείνωση στο μέσο βαθμό του πτυχίου των αποφοίτων.

Παράλληλα, στη δεκαπενταετία 1995-2009 η μέση διάρκεια σπουδών μέχρι την αποφοίτηση έχει αυξηθεί από τα 6,8 στα 9,6 έτη. Η τελευταία διαπίστωση γίνεται ακόμα πιο ανησυχητική, εάν συνυπολογισθεί το γεγονός ότι από το 2004 και μετά η μέση διάρκεια αποφοίτησης ακολουθεί διαρκώς ανοδική πορεία. Πρόκειται για μια κατάσταση που ακυρώνει στην πράξη κάθε πρωτοβουλία βελτίωσης και αναβάθμισης του προγράμματος σπουδών του Τμήματος και η οποία πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο ειδικής έρευνας. Τα αίτιά της, πάντως, θα πρέπει να αναζητηθούν, εκτός των άλλων, στο επίπεδο των εισερχομένων στο Τμήμα φοιτητών ('κανονικών' και από μετεγγραφές), στην «αρχιτεκτονική» του όλου προγράμματος σπουδών του ΓΠΑ, στον συνολικό φόρτο εργασίας των φοιτητών του Τμήματος και στο γεγονός ότι ένα ποσοστό των φοιτητών είναι εργαζόμενοι. Ειδικά ως προς το τελευταίο στοιχείο, σημειώνεται ότι το 61,7% των αποφοίτων του Τμήματος δήλωσαν ότι κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών τους είχαν 'εργασιακή εμπειρία' και μόνο το 1/4 αυτών των φοιτητών ή το 16,7% του συνόλου, δήλωσαν ότι είχαν συνεχή εργασία¹¹.

Επίσης, σύμφωνα με την ίδια έρευνα, η διάρκεια σπουδών έχει στατιστικά σημαντική – αν και πολύ ασθενή – σχέση με το εάν οι απόφοιτοι εργάζονταν κατά τη διάρκεια των σπουδών τους. Βέβαια, από την προηγούμενη σχέση δεν προκύπτει σχέση αιτίας και αποτελέσματος. Η πρόταση «οι εργαζόμενοι φοιτητές αργούν να πάρουν το πτυχίο τους» δεν σημαίνει αναγκαστικά ότι η αιτία της παράτασης απόκτησης του πτυχίου είναι το γεγονός ότι εν λόγω φοιτητές εργάζονται. Μπορεί, για παράδειγμα, να εργάζονται επειδή τους στερήθηκε η «γονική επιχορήγηση» γιατί ήδη έχουν

---

¹¹ Κουτσούρης, Αλ. κ.ά. (2005): «Μελέτη Απορρόφησης Αποφοίτων ΓΠΑ (1998-2000)», Επιστημονικός υπεύθυνος: Α. Κουτσούρης, Ερευνητική ομάδα: Γ. Λιάσκος, Ε. Νέλλας, Ο. Βαρκαρόλης, Ι. Καραγιάννης, Π. Μόνου, Δ. Παπαδόπουλος, Α. Πετσάκος, Κ. Φυντικάκης, Αθήνα, Δεκέμβριος 2005.

παρατείνει το χρόνο σπουδών για δικούς τους λόγους. Η ερμηνεία της σχέσης διάρκεια σπουδών και εργασία φοιτητών χρειάζεται περαιτέρω διερεύνηση.

Η υψηλή συμμετοχή στο πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος των μαθημάτων «κορμού», η οποία επισημάνθηκε στην προηγούμενη ενότητα της παρούσας έκθεσης, σε συνδυασμό με τον συνολικό αριθμό μαθημάτων και εργαστηρίων, καθώς και με την υποχρέωση για εκπόνηση πτυχιακής εργασίας και την πραγματοποίηση τετράμηνης πρακτικής άσκησης, αναμφίβολα δημιουργούν ένα υπερβολικό φορτίο εργασίας στους φοιτητές του Τμήματος και επηρεάζουν άμεσα την ποιότητα και την αποτελεσματικότητα της μαθησιακής διαδικασίας. Από την άλλη πλευρά, η συνειδητοποίηση του υπερβολικού αυτού φορτίου και της χαμηλής επίδοσης των φοιτητών δημιουργεί στα μέλη ΔΕΠ μια διαρκή πίεση για «εκπτώσεις», τόσο στο περιεχόμενο των διδασκόμενων μαθημάτων (εύρος και βάθος της διδασκόμενης ύλης), όσο και στο βαθμό δυσκολίας των θεμάτων των εξετάσεων. Αυτή η κατάσταση, εν δυνάμει, υπονομεύει το όλο έργο που επιτελείται στο Τμήμα, λειτουργώντας ως ανασχετικός παράγοντας στην όποια προσπάθεια αναβάθμισης του επιπέδου των παρεχόμενων σπουδών.

2.3 Οργάνωση και εφαρμογή του εκπαιδευτικού έργου.

Η γνωστοποίηση της ύλης των μαθημάτων και για τα δύο επίπεδα σπουδών (προπτυχιακό, μεταπτυχιακό), κατά κανόνα, πραγματοποιείται στο αμφιθέατρο με την έναρξη του εξαμήνου, ενώ παράλληλα μπορεί να γίνει ανάρτηση του περιεχομένου του μαθήματος στην αντίστοιχη ιστοσελίδα ή και χρήση ανακοινώσεων. Μαθησιακοί στόχοι και προσδοκώμενα αποτελέσματα γνωστοποιούνται στην έναρξη του εξαμήνου με αποτίμηση της επίτευξής τους μέσω εξετάσεων, βαθμού προόδου και τη βαθμολόγησης των, κατ' οίκον, εργασιών.

Το ωρολόγιο πρόγραμμα των μαθημάτων, εκτός της περίπτωσης αναστολής της διδασκαλίας λόγω φοιτητικών κινητοποιήσεων ή συνδικαλιστών διεκδικήσεων (π.χ.

«καταλήψεις», απεργίες, στάσεις εργασίας), τηρείται, με ανάληψη μέριμνας, κατά κανόνα, από πλευράς Συγκλήτου για την, κατ' αναλογία, παράταση του εξαμήνου. Γενικότερα, η οργάνωση και η δομή του ωρολογίου προγράμματος είναι, κατά το δυνατόν, ορθολογική, τόσο από πλευράς προπτυχιακών σπουδών (παραδόσεις μαθημάτων θεωρίας το πρωί, εργαστηριακές ασκήσεις κατά το απόγευμα), όσο και των δύο Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων. Η πλειονότητα των βασικών εισαγωγικών μαθημάτων, τα 7 από τα 9, διδάσκεται από Τακτικούς και Αναπληρωτές Καθηγητές. Κατά κανόνα τα μέλη ΔΕΠ διδάσκουν μαθήματα που εμπίπτουν στο στενό (ή στον ευρύτερο) γνωστικό τους πεδίο και σε περίπτωση αδυναμίας των μελών ΔΕΠ να καλύψουν τη διδασκαλία κάποιου μαθήματος επιδιώκεται η πρόσληψη ειδικού επιστήμονα με σύμβαση (Π.Δ. 407/80).

Αξίζει να σημειωθεί ότι στο συνολικό εκπαιδευτικό έργο των μελών ΔΕΠ του Τμήματος συμπεριλαμβάνονται δύο προπτυχιακά μαθήματα 'κορμού', δηλαδή μαθήματα που απευθύνονται σε φοιτητές όλων των άλλων Τμημάτων του ΓΠΑ, οι οποίοι ανέρχονται σε περισσότερους των 400, κάθε χρόνο.

2.4. Εκπαιδευτικά Βοηθήματα

Στο μεγαλύτερο ποσοστό (80%) των προπτυχιακών μαθημάτων διανέμονται, κατά μέσο όρο, 1,8 βοηθήματα ανά μάθημα (βιβλία, πανεπιστημιακές παραδόσεις, σημειώσεις) και ελαφρά μικρότερος αριθμός στα υπόλοιπα. Στα μεταπτυχιακά προγράμματα, ο αριθμός των παρεχόμενων βοηθημάτων είναι υψηλότερος, ιδιαίτερα στο πρόγραμμα «Ολοκληρωμένη Ανάπτυξη & Διαχείριση του Αγροτικού Χώρου», όπου ο σχετικός μέσος όρος, στα περισσότερα μαθήματα αγγίζει το 3,9 για να φθάσει σε ορισμένα μαθήματα και το 9,3.

Η παροχή των βοηθημάτων συνδυάζεται και με διαδικασία συνεχούς επικαιροποίησής τους, τόσο στο προπτυχιακό επίπεδο (ανάρτηση σημειώσεων στο E-class, ανανέωση σύντομων σημειώσεων σε συγκεκριμένες θεματικές ενότητες, προσθήκη υλικού από

νέες δημοσιεύσεις), όσο και, σε εντατικότερο βαθμό, στα δύο Μεταπτυχιακά Προγράμματα με διάφορους τρόπους (με ανανεώσεις σύντομων σημειώσεων σε συγκεκριμένες θεματικές ενότητες, με βελτιώσεις και επανέκδοση, με υλικό από νέες δημοσιεύσεις κλπ).

Η διανομή των βοηθημάτων, είτε πραγματοποιείται μέσω βιβλιοπωλείων είτε, προκειμένου περί Πανεπιστημιακών παραδόσεων, από την αρμόδια υπηρεσία του Πανεπιστημίου. Στο προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών τα βοηθήματα καλύπτουν το 50% της διδασκόμενης ύλης, ενώ στα μεταπτυχιακά, το ποσοστό αυτό κυμαίνεται από 4,75% («Οργάνωση & Διοίκηση Επιχειρήσεων Τροφίμων & Γεωργίας») μέχρι 26,1 % («Ολοκληρωμένη Ανάπτυξη και Διαχείριση του Αγροτικού Χώρου»). Βιβλιογραφική υποστήριξη οι φοιτητές μπορούν να εξασφαλίσουν στην Κεντρική Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου ή μέσω της σύνδεσής τους με τον Σύνδεσμο Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών (www.heal-link).

2.5 Μέσα και υποδομές

Ως προς τις υποδομές και σχετικά με τις αίθουσες διδασκαλίας δεν φαίνεται να υπάρχει πρόβλημα με την επάρκειά τους, σύμφωνα με τα ποσοστά ικανοποίησης που εκφράστηκαν από πλευράς μελών του Τμήματος, σε αντίθεση με την καταλληλότητά τους και την ποιότητά τους, που σχεδόν από το 70% των μελών του Τμήματος θεωρούνται χαμηλού επιπέδου. Επίσης, ο βαθμός χρήσης των αιθουσών (διαθεσιμότητα) από ένα σχεδόν αντίστοιχο προς το προηγούμενο ποσοστό ερωτηθέντων χαρακτηρίζεται ως μη προβληματικός. Από την πλειοψηφία όμως των μελών του Τμήματος (80-85% περίπου) κρίνονται αρνητικά η επάρκεια, η καταλληλότητα και η ποιότητα του υποστηρικτικού εξοπλισμού.

Ωστόσο, θα μπορούσαν να διατυπωθούν ορισμένες βάσιμες επιφυλάξεις για την επάρκεια των χώρων διδασκαλίας στο προσεχές μέλλον, δεδομένου ότι ο αριθμός των φοιτητών (εισαγόμενοι & μετεγγραφές) στο Τμήμα έχει αυξηθεί θεαματικά τα

τελευταία χρόνια. Σε ένα βαθμό, τα δύο μικρά αμφιθέατρα, στο ισόγειο του κτιρίου Διοίκησης, στα οποία γίνεται η διδασκαλία των μαθημάτων του Τμήματος, κρίνονται ως επαρκή, θεωρώντας ως δεδομένο το σχετικά χαμηλό ποσοστό παρακολούθησης των μαθημάτων από τους φοιτητές. Εάν το ποσοστό αυτό αυξηθεί, οι χώροι διδασκαλίας δεν θα εξακολουθήσουν ίσως να είναι το ίδιο επαρκείς.

Όσον αφορά τον εργαστηριακό χώρο και την επάρκειά του δεν εκφράζονται σοβαρές ενστάσεις από πλευράς μελών Τμήματος, εκτός της καταγραφής μιας πιο έντονης δυσαρέσκειας για την περίπτωση της καταλληλότητας και της ποιότητάς του. Ακόμη, ως πολύ ικανοποιητική κρίνεται, από την πλειονότητα των μελών του Τμήματος, η διαθεσιμότητα των εργαστηριακών χώρων και ως αρκετά ικανοποιητική η επάρκεια, καταλληλότητα και ποιότητα του εργαστηριακού εξοπλισμού. Δεν διαπιστώνονται επίσης προβλήματα, από τα τρία τέταρτα περίπου των μελών του Τμήματος, για τη δυνατότητα διαθεσιμότητας των εκπαιδευτικών εργαστηρίων εκτός των του ωραρίου σπουδών, εν αντιθέσει με την περίπτωση του προβλήματος της έλλειψης προσωπικού για την εύρυθμη λειτουργία αυτών των εργαστηρίων.

2.6. Αξιοποίηση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ)

Η χρήση των ΤΠΕ είναι ευρεία στην παρουσίαση των μαθημάτων (66,7% των μελών χρησιμοποιούν προγράμματα Powerpoint, Excel & SPSS), στη διδασκαλία (70% των μελών χρησιμοποιούν Power point, E-class & διαφάνειες), στην εργαστηριακή εκπαίδευση (58,8% των μελών χρησιμοποιούν Powerpoint, διαφάνειες και ασκήσεις σε Η/Υ), ενώ περίπου το 90% των μελών του Τμήματος, αθροιστικά, χρησιμοποιεί ΤΠΕ ως μέσο επικοινωνίας με τους φοιτητές (ηλεκτρονικό ταχυδρομείο το 70,7% και ιστοσελίδα του Τμήματος το 29,3%).

Αξιοσημείωτη είναι και η χρήση των ΤΠΕ στη διόρθωση των γραπτών σε ορισμένα προπτυχιακά μαθήματα, με χρήση ειδικού λογισμικού που αναπτύχθηκε για αυτό το σκοπό από μέλος του Τμήματος.

Τέλος, ως προς το ζωτικό θέμα της σύνδεσης της διδασκαλίας με την έρευνα, το Τμήμα έγκαιρα μεθόδευσε την εκπαίδευση των φοιτητών στην ερευνητική διαδικασία (π.χ. αναζήτηση και χρήση βιβλιογραφίας, βάσεων δεδομένων κλπ), κατ' αρχήν στο πλαίσιο του εργαστηρίου του μαθήματος «Μέθοδοι Γεωργοοικονομικής και Κοινωνιολογικής Έρευνας» αλλά και, στη συνέχεια, με την ανάληψη αυτής της προσπάθειας από πλευράς Ιδρύματος, που υιοθέτησε και βελτίωσε την προσέγγιση του Τμήματος, οργανώνοντας σχετικά σεμινάρια στο πλαίσιο των παρεχόμενων υπηρεσιών της βιβλιοθήκης. Για τα σεμινάρια αυτά ενημερώνονται και ενθαρρύνονται οι φοιτητές του Τμήματος να συμμετέχουν ήδη από το πρώτο έτος σπουδών τους.

3 Ερευνητικό Έργο

3.1 Προαγωγή της έρευνας στο πλαίσιο του Τμήματος

Η ερευνητική λειτουργία συνιστά μία από τις σημαντικότερες λειτουργίες ενός πανεπιστημιακού ιδρύματος όπως είναι το ΓΠΑ, και των Τμημάτων του. Η προαγωγή της έρευνας στο Τμήμα δεν είναι ικανοποιητική και παρουσιάζει αρκετές ελλείψεις. Υπάρχουν σημαντικά περιθώρια βελτίωσης αφού απουσιάζει μια συγκεκριμένη ερευνητική πολιτική που θα συνοδεύεται από εποπτεία εφαρμογής της και δημοσίευση ενός απολογισμού της υλοποίησής της.

Η παροχή κινήτρων προς τα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας για την διεξαγωγή έρευνας είναι ισχνή παρά τη δυνατότητα δαπάνης μέρους των παρακρατήσεων από τον ΕΛΚΕ, η οποία υλοποιείται περιστασιακά, ειδικά για την ενίσχυση νεώτερων μελών ΔΕΠ. Περιορισμένες είναι και οι σχετικές πρακτικές ενημέρωσης των μελών ΔΕΠ. Επίσης, δεν υφίσταται μια πρακτική προσδιορισμού των αναγκών υποστήριξης της ερευνητικής διαδικασίας ή θεσμοθέτησης ερευνητικών υποτροφιών, από πλευράς Τμήματος. Απουσιάζει επίσης η διάχυση των ερευνητικών αποτελεσμάτων στο

εσωτερικό του Τμήματος αλλά και εκτός αυτού. Εξαίρεση, βεβαίως, αποτελεί η περίπτωση των δημοσιεύσεων και ανακοινώσεων σε συνέδρια, των μελών ΔΕΠ.

3.2 Ερευνητικά προγράμματα και έργα που εκτελούνται στο Τμήμα

Από τα 20 μέλη ΔΕΠ του Τμήματος τα 14 έχουν συντονίσει 31 ερευνητικά προγράμματα. Έτσι, 1,55 συντονισμοί προγραμμάτων αντιστοιχούν κατά μέσο όρο σε κάθε μέλος ΔΕΠ του Τμήματος και 2,21 σε κάθε μέλος από τα 14 που έχουν συντονίσει τέτοια προγράμματα. Συγκεκριμένα, την περίοδο 2004-2008 ο συνολικός προϋπολογισμός των ερευνητικών προγραμμάτων του Τμήματος ΑΟΑ ήταν 5.479.064,95 €. Στα 31 ερευνητικά προγράμματα απασχολήθηκαν 20 φοιτητές και 60 εξωτερικοί συνεργάτες ως συμβασιούχοι έργου.

Δεν υπάρχουν πληροφορίες για εκείνες τις πρωτοβουλίες και προσπάθειες ερευνητικών προτάσεων που δεν τελεσφόρησαν, κάτι το οποίο στερεί τη δυνατότητα εκτίμησης της συνολικής ερευνητικής προσπάθειας και της πρόθεσης για έρευνα που εκδηλώνεται στο Τμήμα. Θα πρέπει, βέβαια, να τονιστεί ότι υστέρηση που ενδεχομένως παρουσιάζει το Τμήμα ΑΟΑ στα συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα έρευνας της ΕΕ δεν θα έπρεπε να εκληφθούν ως ενδείξεις απροθυμίας ή ακόμη επιστημονικής ανεπάρκειας. Αρκετά από τα αντικείμενα του Τμήματος ΑΟΑ δεν αποτελούν άμεσες ερευνητικές προτεραιότητες, σε αντίθεση με θέματα αιχμής που θεραπεύει για παράδειγμα η κατεύθυνση τη Βιοτεχνολογίας.

3.3 Ερευνητικές υποδομές¹²

Από τη διενέργεια σχετικής έρευνας και υποβολής ερωτήσεων σε όλα τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος προέκυψαν ενδιαφέρουσες πληροφορίες σχετικά με τις απόψεις των μελών ΔΕΠ για την επάρκεια, καταλληλότητα, και ποιότητα των χώρων των ερευνητικών

¹² Τα στοιχεία προέρχονται από την επεξεργασία των απογραφικών δελτίων των μελών ΔΕΠ τα οποία συμπληρώθηκαν το 2008.

εργαστηρίων και του εργαστηριακού εξοπλισμού. Το ίδιο ισχύει για την χρήση, ποιότητα, και ανανέωση των ερευνητικών υποδομών.

Όσον αφορά στους χώρους των ερευνητικών εργαστηρίων, ποσοστό 20% των ερωτηθέντων έκρινε την επάρκεια ως *μη ικανοποιητική*, το 45% την έκρινε ως *μέτρια*, το 15% την έκρινε ως *ικανοποιητική*. Για κανένα των ερωτηθέντων η επάρκεια δεν εκτιμάται ως *πολύ καλή*. Η καταλληλότητα των χώρων κρίνεται από το 30% των ερωτηθέντων ως *μη ικανοποιητική*, από το 10% ως *μέτρια*, από το 35% ως *ικανοποιητική* και από το 5% ως *πολύ καλή*. Η ποιότητα των χώρων κρίνεται από το 15% των ερωτηθέντων ως *μη ικανοποιητική*, από το 25% ως *μέτρια*, από το 35% ως *ικανοποιητική* και από το 5% ως *πολύ καλή*.

Όσο αφορά στον εργαστηριακό εξοπλισμό, ποσοστό 5% των ερωτηθέντων έκρινε την επάρκεια ως *μη ικανοποιητική*, το 25% την έκρινε ως *μέτρια*, το 50% την έκρινε ως *ικανοποιητική*, ενώ κανείς δεν την κρίνει ως *πολύ καλή*. Η καταλληλότητα του εξοπλισμού κρίνεται από το 5% των ερωτηθέντων ως *μη ικανοποιητική*, από το 20% ως *μέτρια*, από το 55% ως *ικανοποιητική* και από το 0% ως *πολύ καλή*. Η ποιότητα του εξοπλισμού κρίνεται από το 5% των ερωτηθέντων ως *μη ικανοποιητική*, από το 25% ως *μέτρια*, από το 50% ως *ικανοποιητική* και ενώ κανείς δεν την εκτιμά ως *πολύ καλή*.

Ποσοστό 15% των ερωτηθέντων θεωρεί ότι η κάλυψη των αναγκών της ερευνητικής διαδικασίας από τις διαθέσιμες υποδομές είναι *μη ικανοποιητική*, 20% τη θεωρεί *μέτρια*, 35% *ικανοποιητική*, και 10% *πολύ καλή*. Τα μέλη ΔΕΠ θεωρούν επίσης ότι οι υφιστάμενες υποδομές εξυπηρετούν τις ανάγκες τους κατά την εκπόνηση ερευνών στα γνωστικά αντικείμενά τους. Σχετικά με την ένταση της χρήσης των ερευνητικών υποδομών, το 5% των μελών ΔΕΠ την θεωρεί *μη ικανοποιητική*, το 15% *μέτρια*, το 35% *ικανοποιητική*, και το 25% *πολύ καλή*.

Η ανανέωση των ερευνητικών υποδομών κρίνεται ως *απαράδεκτη* από το 5% των ερωτηθέντων, ως *μη ικανοποιητική* από το 15%, ως *μέτρια* από το 45%, ως *ικανοποιητική* από το 15%, ενώ κανείς δεν τη θεωρεί ως *πολύ καλή*. Η ηλικία του υπάρχοντος ερευνητικού εξοπλισμού είναι *απαράδεκτη* για το 5%, *μέτρια* για το 15%,

ικανοποιητική για το 60% και ενώ για κανένα δεν είναι πολύ καλή. Η λειτουργική κατάσταση του εξοπλισμού είναι μη ικανοποιητική για το 10%, μέτρια για το 15%, ικανοποιητική για το 40% και πολύ καλή για το 30%.

Η προμήθεια, συντήρηση, και ανανέωση των ερευνητικών υποδομών χρηματοδοτείται αντιστοίχως, στο 50% των περιπτώσεων από ή και από τους πόρους των ερευνητικών προγραμμάτων, στο 75% των περιπτώσεων από ή και από τους πόρους του τακτικού προϋπολογισμού, και στο 60% των περιπτώσεων από ή και από το πρόγραμμα χρηματοδότησης δημοσίων επενδύσεων.

3.4 Επιστημονικές δημοσιεύσεις των μελών ΔΕΠ / ΕΠ του Τμήματος κατά την τελευταία πενταετία.¹³

Μία σειρά δεικτών χρησιμοποιείται για να μετρήσει με διάφορες προσεγγίσεις την παραγωγή επιστημονικών δημοσιεύσεων. Την πενταετία 2004-2008 τα μέλη του Τμήματος δημοσίευσαν 15 βιβλία και μονογραφίες. Κατά μέσο όρο 0,75 βιβλία και μονογραφίες αντιστοιχούν σε κάθε μέλος ΔΕΠ.

3.4.1 Εργασίες σε επιστημονικά περιοδικά που δημοσίευσαν τα μέλη ΔΕΠ/ΕΠ

Τα μέλη ΔΕΠ/ΕΕΔΙΠ δημοσίευσαν, την ίδια περίοδο, 46 εργασίες σε επιστημονικά περιοδικά με κριτές, της λίστας ISI. Σε κάθε μέλος ΔΕΠ/ΕΕΔΙΠ αντιστοιχούν 2,3 τέτοιες δημοσιεύσεις και σε κάθε μέλος ΔΕΠ 2,56. Τα μέλη ΔΕΠ/ΕΕΔΙΠ δημοσίευσαν επίσης 31 άρθρα σε περιοδικά με κριτές που δεν είναι στη λίστα ISI. Σε κάθε μέλος ΔΕΠ/ΕΕΔΙΠ αντιστοιχούν 1,55 τέτοια άρθρα και σε κάθε μέλος ΔΕΠ 1,72. Δημοσιεύτηκαν επίσης την ίδια περίοδο 10 άρθρα σε επιστημονικά περιοδικά χωρίς κριτές. Σε κάθε μέλος ΔΕΠ/ΕΕΔΙΠ αντιστοιχούν 0,50 τέτοια άρθρα και σε κάθε μέλος ΔΕΠ 0,56.

---

¹³ Βλέπε υποσημείωση 12.

3.4.2 Εργασίες που δημοσιεύτηκαν σε συνέδρια, κεφάλαια σε συλλογικούς τόμους και άλλες εργασίες.

Υπάρχουν 89 δημοσιεύσεις μελών ΔΕΠ/ΕΕΔΙΠ σε πρακτικά επιστημονικών συνεδρίων με κριτές. Αντιστοιχούν 4,45 τέτοιες δημοσιεύσεις σε κάθε μέλος ΔΕΠ/ΕΕΔΙΠ και 4,83 σε κάθε μέλος ΔΕΠ. Υπάρχουν επίσης 29 δημοσιεύσεις μελών ΔΕΠ/ΕΕΔΙΠ σε πρακτικά επιστημονικών συνεδρίων χωρίς κριτές. Αντιστοιχούν 1,05 τέτοιες δημοσιεύσεις σε κάθε μέλος ΔΕΠ/ΕΕΔΙΠ και 1,17 σε κάθε μέλος ΔΕΠ. Τα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος παρουσίασαν 30 εργασίες σε συνέδρια με κριτές που δεν εκδίδουν όμως πρακτικά. Αντιστοιχούν 1,5 εργασίες σε κάθε μέλος ΔΕΠ/ΕΕΔΙΠ και 1,67 σε κάθε μέλος ΔΕΠ. Παρουσιάστηκαν επίσης 22 εργασίες σε συνέδρια χωρίς κριτές που δεν εκδίδουν πρακτικά. Αντιστοιχούν 1,10 εργασίες σε κάθε μέλος ΔΕΠ/ΕΕΔΙΠ και 1,22 σε κάθε μέλος ΔΕΠ.

Τα μέλη ΔΕΠ/ΕΕΔΙΠ δημοσίευσαν 50 κεφάλαια σε συλλογικούς τόμους. Αντιστοιχούν 2,50 κεφάλαια σε κάθε μέλος ΔΕΠ/ΕΕΔΙΠ και 2,78 σε κάθε μέλος ΔΕΠ. Τα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος δημοσίευσαν επίσης 53 εργασίες άλλου είδους (πχ βιβλιοκρισίες). Αντιστοιχούν 2,65 τέτοιες εργασίες σε κάθε μέλος ΔΕΠ/ΕΕΔΙΠ και 2,94 σε κάθε μέλος ΔΕΠ.

3.5 Αναγνώριση της έρευνας που γίνεται στο Τμήμα από τρίτους

Ένας δείκτης της βαρύτητας και αναγνώρισης του έργου που γίνεται στο Τμήμα αποτελούν οι σχετικές ετεροαναφορές στις εργασίες των μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος. Κατά την πενταετία έγιναν 711 τέτοιες ετεροαναφορές. Σε κάθε μέλος ΔΕΠ/ΕΕΔΙΠ αντιστοιχούν 37,42 ετεροαναφορές και σε κάθε μέλος ΔΕΠ 39. Έγιναν επίσης 49 αναφορές ειδικού ή επιστημονικού τύπου σε ερευνητικά αποτελέσματα μελών ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος. Αντιστοιχούν 2,85 αναφορές σε κάθε μέλος ΔΕΠ/ΕΕΔΙΠ και 2,72 αναφορές σε κάθε μέλος ΔΕΠ. Δημοσιεύθηκαν ακόμη, 108

βιβλιοκρισίες για βιβλία μελών του Τμήματος. Αντιστοιχούν 5,68 βιβλιοκρισίες σε κάθε μέλος ΔΕΠ/ΕΕΔΙΠ και 6 σε κάθε μέλος ΔΕΠ.

Τα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού συμμετείχαν σε 17 επιτροπές επιστημονικών συνεδρίων κατά την εξεταζόμενη περίοδο. Αντιστοιχούν 0,89 συνέδρια σε κάθε μέλος ΔΕΠ/ΕΕΔΙΠ και 0,94 σε κάθε μέλος ΔΕΠ. Υπάρχουν 8 συμμετοχές μελών ΔΕΠ σε συντακτικές επιτροπές επιστημονικών περιοδικών. Αντιστοιχούν 0,42 συμμετοχές σε κάθε μέλος ΔΕΠ/ΕΕΔΙΠ και 0,44 σε κάθε μέλος ΔΕΠ. Υπάρχουν 11 προσκλήσεις σε ακαδημαϊκά μέλη του Τμήματος από άλλους ακαδημαϊκούς και ερευνητικούς φορείς. Αντιστοιχούν σε κάθε μέλος ΔΕΠ/ΕΕΔΙΠ 0,58 προσκλήσεις και σε κάθε μέλος ΔΕΠ 0,61. Τέσσερα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού είναι μέλη συντακτικών επιτροπών σε επιστημονικά περιοδικά. Στα μέλη του Τμήματος δεν έχουν απονεμηθεί διπλώματα ευρεσιτεχνίας. Τα μέλη ΔΕΠ εκτιμούν ότι υπάρχει πρακτική αξιοποίηση των ερευνητικών αποτελεσμάτων σε ποσοστό 95% των περιπτώσεων. Η εκτίμηση αυτή θα πρέπει να τεκμηριωθεί στο μέλλον.

3.6 Ερευνητικές συνεργασίες του Τμήματος. Διακρίσεις και βραβεία ερευνητικού έργου. Συμμετοχή των φοιτητών στην έρευνα.

Υπάρχει έντονη συνεργασία του Τμήματος με άλλες ακαδημαϊκές μονάδες εντός και εκτός ΓΠΑ, εντός και εκτός Ελλάδος. Στο 100% των περιπτώσεων υπάρχει συνεργασία με άλλες ερευνητικές ομάδες του ΓΠΑ, στο 90% των περιπτώσεων υπάρχει συνεργασία με φορείς και ιδρύματα του εσωτερικού, εκτός ΓΠΑ, και στο 70% των περιπτώσεων υπάρχει συνεργασία με ομόλογους φορείς του εξωτερικού. Δεν υπάρχουν, όμως, περιπτώσεις απονομής βραβείων, τιμητικών τίτλων, επίτιμων διδακτορικών, κλπ σε μέλη του Τμήματος.

Η συμμετοχή των φοιτητών στην ερευνητική προσπάθεια είναι μικρή. Συγκεκριμένα 19 προπτυχιακοί φοιτητές συμμετείχαν σε 5 περιπτώσεις εκπόνησης ερευνητικών

προγραμμάτων. Συμμετείχαν, επίσης, 12 μεταπτυχιακοί φοιτητές σε 6 παρόμοιες περιπτώσεις, ενώ, συμβάλλουν ακόμη 10 υποψήφιοι διδάκτορες σε 5 περιπτώσεις.

4. Σχέσεις με κοινωνικούς / πολιτιστικούς / παραγωγικούς (ΚΠΠ) φορείς

Κύρια συνεισφορά του Τμήματος Αγροτικής Οικονομίας & Ανάπτυξης κατά την τελευταία 5ετία αποτελεί η συμμετοχή πολλών μελών του (ΔΕΠ, υποψηφίων διδασκτόρων και μεταπτυχιακών φοιτητών): α) στην επιστημονική ομάδα για τη «Μελέτη Ανασυγκρότησης των Πυρόπληκτων Περιοχών» που διενήργησε το Γ.Π.Α. για λογαριασμό του Υπ. Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (2007), και στη συνέχεια, β) στο εκπαιδευτικό σεμινάριο για γεωπόνους -υπαλλήλους Δήμων και Δ/σεων Αγροτικής Ανάπτυξης πυρόπληκτων περιοχών, που σχεδιάστηκε και υλοποιήθηκε στο ΓΠΑ (2008) και γ) στην παρακολούθηση της εφαρμογής των μελετών καθώς και στη συμβουλευτική στήριξη-παρακολούθηση της ανάληψης αναπτυξιακών πρωτοβουλιών από την πλευρά των γεωπόνων που παρακολούθησαν το σεμινάριο (2009). Η επιστημονική συνεργασία προβάλλεται διαμέσου ιστοσελίδας του ΓΠΑ (<http://www.aua.gr/gr/pyro/index.php>), συνεδρίων και ημερίδων, δελτίων τύπου, δημοσιεύσεων στον εθνικό και τοπικό τύπο, και ειδικού αφιερώματος σε τεύχος του περιοδικού ΤΡΙΠΤΟΛΕΜΟΣ του ΓΠΑ (<http://www.aua.gr/gr/pyro/dimosieymata.php>)

Επίσης, μεταξύ άλλων, το 2007 διοργανώθηκε ημερίδα με τίτλο «Αναπτυξιακά προβλήματα και διαγραφόμενες προοπτικές στην Κύθνο» σε συνεργασία με τον Δήμο Κύθνου, τα Πρακτικά της οποίας εκδόθηκαν από τις Εκδόσεις Αρμός σε συνεργασία με το Δ. Κύθνου και το ΓΠΑ (2008) και βραβεύτηκαν από την Ακαδημία Αθηνών (2009). Τέλος, σημειώνεται η συμμετοχή μελών ΔΕΠ στη συντονιστική και επιστημονική επιτροπή δημιουργίας του Δικτύου «Γεωργία και Περιβάλλον» στο πλαίσιο των δράσεων των Κέντρων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (συντονιστής ΚΠΕ Νάουσας). Στο πλαίσιο αυτό πραγματοποιήθηκε σειρά σεμιναρίων για στελέχη των ΚΠΕ και υπεύθυνους περιβαλλοντικής εκπαίδευσης (σχετικές πληροφορίες είναι διαθέσιμες στην ιστοσελίδα του συντονιστή).

Τα μέλη του Τμήματος συμμετέχουν ενεργά σε ένα σημαντικό εύρος επιτροπών Υπουργείων και των φορέων τους, επιστημονικών οργανισμών, φορέων και σωματείων, καθώς και επαγγελματικών φορέων και επιμελητηρίων, και συμβάλλουν είτε ως σύμβουλοι, μέλη ανεξάρτητων επιτροπών, συμμετοχοί σε αναπτυξιακές μελέτες - προγράμματα (ή σε αξιολογήσεις τους) των φορέων είτε με εισηγήσεις τους σε ημερίδες και συνέδρια που οργανώνουν εθνικοί, περιφερειακοί και τοπικοί φορείς ανταποκρινόμενα, παρά τους περιορισμούς (λόγω έλλειψης χρόνου και στοιχειωδών οικονομικών πόρων ακόμη και για την κάλυψη οδοιπορικών) στις επιζητούμενες συνεργασίες από την πλευρά των εν λόγω φορέων.

Παράλληλα, τα μέλη του Τμήματος έχουν αναπτύξει στενή συνεργασία με Τμήματα (τόσο του εσωτερικού όσο και του εξωτερικού) που θεραπεύουν αντίστοιχες επιστημονικές γνωστικές περιοχές ενώ, παράλληλα, διατηρούν στενές σχέσεις με φορείς τοπικών κοινωνιών και εμφανίζουν σημαντικό αριθμό δημοσιεύσεων στον τοπικό τύπο και, γενικότερα, σε εκλαϊκευτικά έντυπα. Αξίζει να σημειωθεί και η δραστηριοποίηση μελών του Τμήματος στη διοργάνωση των πολιτιστικών εκδηλώσεων του ΓΠΑ. Μεταξύ των τελευταίων ξεχωρίζουν η οργάνωση του Γεωργικού Μουσείου και του Κέντρου Τεκμηρίωσης της Ελληνικής Γεωργίας που συναποτελούν, άλλωστε ένα εκ των Εργαστηρίων του Τμήματος, καθώς και η ενεργός συμμετοχή στο Μουσικό Εργαστήρι του πανεπιστημίου.

Τέλος, τα μέλη του Τμήματος συμμετέχουν στο ερευνητικό γίγνεσθαι της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και ως μέλη σχετικών ομάδων εργασίας και αξιολογητές προγραμμάτων. Επίσης, μέλη του Τμήματος συμμετέχουν σε ΔΣ και επιτροπές διεθνών επιστημονικών σωματείων και διεθνών συνεδρίων καθώς και ως επιμελητές και κριτές διεθνών περιοδικών, πρακτικών συνεδρίων και συλλογικών τόμων.

Παρότι στο Τμήμα δεν υφίσταται μόνιμος σχετικός μηχανισμός, στη συνεργασία με ΚΠΠ συμβάλλει σημαντικά το γεγονός ότι υπάρχει στενή συνεργασία με αποφοίτους που είναι στελέχη ΚΠΠ πολλά μάλιστα από τα οποία αξιοποιούνται στο πλαίσιο των κοινών δραστηριοτήτων ΓΠΑ-ΚΠΠ φορέων. Επιπλέον, στενή είναι η συνεργασία με

φορείς στο πλαίσιο των εκπαιδευτικών εκδρομών και πτυχιακών μελετών των φοιτητών του Τμήματος (προπτυχιακών και μεταπτυχιακών), ενώ στελέχη των φορέων προσκαλούνται ως εισηγητές στο πλαίσιο μαθημάτων, σεμιναρίων (κυρίως στο πλαίσιο των μεταπτυχιακών προγραμμάτων) και των ημερίδων που διοργανώνει το Τμήμα. Από την άλλη, σε όλες τις περιπτώσεις συνεργασιών αξιοποιούνται οι υφιστάμενες υποδομές του Τμήματος γεγονός που διευκολύνεται από το γεγονός ότι λόγω της φύσης των επιστημονικών ειδικεύσεων του Τμήματος δεν απαιτείται πιστοποίηση.

5. Διοικητικές υπηρεσίες και υποδομές

5.1 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Γενικά, η ποιότητα της γραμματειακής υποστήριξης σε επίπεδο Τμήματος κρίνεται ικανοποιητική, σε επίπεδο όμως εργαστηρίων παρουσιάζονται διάφορα προβλήματα, τα οποία καταβάλλεται προσπάθεια να επιλύονται με τη βοήθεια των μελών ΕΕΔΙΠ, ΕΤΕΠ και ΙΔΑΧ. Ικανοποιητική επίσης κρίνεται η συνεργασία του Τμήματος με την κεντρική βιβλιοθήκη του ΓΠΑ, γεγονός που τεκμηριώνεται κι από την αυξημένη συμμετοχή των φοιτητών του Τμήματος στις ενημερωτικές και άλλες εκδηλώσεις της βιβλιοθήκης.

Στην υποστήριξη των υποδομών και των υπηρεσιών πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών του Τμήματος συμβάλλει με ουσιαστικό τρόπο η παρουσία ενός μέλους ΕΤΕΠ και ενός μέλους ΕΕΔΙΠ στο Τμήμα, εξειδικευμένων σε συναφή θέματα πληροφορικής. Έτσι, το Τμήμα εξασφαλίζει εκτός από τεχνική υποστήριξη και την ανάπτυξη ειδικών εφαρμογών λογισμικού, προσαρμοσμένων στις ειδικές ανάγκες διαφόρων μαθημάτων του Τμήματος, οι οποίες ήδη χρησιμοποιούνται με επιτυχία (σε εργαστηριακές ασκήσεις μαθημάτων, αυτόματα διόρθωση γραπτών, κ.ά.).

5.2. Υπηρεσίες φοιτητικής μέριμνας

Σχετική με τη διευκόλυνση της ομαλής ένταξης των νεοεισερχομένων στο Τμήμα φοιτητών είναι και η πρόβλεψη του Ιδρύματος για την πραγματοποίηση μιας τακτικής ετήσιας κατά την είσοδό τους ενημερωτικής συνάντησης. Η συνάντηση αυτή εξειδικεύεται στη συνέχεια, με μέριμνα του Τμήματος, σε επισκέψεις στο χώρο των εργαστηρίων και των λοιπών υποδομών του.

Στην πραγματικότητα όμως, λόγω της διάρθρωσης του προγράμματος σπουδών, η επαφή των φοιτητών με το Τμήμα «τους», στα τέσσερα πρώτα εξάμηνα είναι ισχνή και αποσπασματική, καθώς στο σύνολο των διδασκόμενων μαθημάτων σ' αυτή την περίοδο, μόλις το 16,1% είναι μαθήματα του Τμήματος. Το ποσοστό αυτό ανεβαίνει στο 21,7% στα έξι πρώτα εξάμηνα.

Η καθυστερημένη αυτή ένταξη, καθ' όλα προβληματική, σταδιακά διευρύνεται εν μέρει από την εθελοντική συμμετοχή των φοιτητών σε άλλες πτυχές και δράσεις της ζωής του Τμήματος και του Ιδρύματος (Ράδιο ΓΑΙΑ, πολιτιστικές εκδηλώσεις, εκδηλώσεις των φοιτητικών συλλόγων, ηλεκτρονικό φόρουμ).

Οι υπηρεσίες φοιτητικής μέριμνας θα μπορούσαν να αναβαθμιστούν με τον θεσμό του *Συμβούλου καθηγητή*. Υπό την αιγίδα της Γ.Σ. του Τμήματος, ο θεσμός αυτός θα μπορούσε να λειτουργήσει ως εξής: ενεργοποιείται στην αρχή κάθε ακαδημαϊκής περιόδου για τους νεοεισερχόμενους φοιτητές, που ισοκατανέμονται μεταξύ των Συμβούλων Καθηγητών (ΣΚ) του Τμήματος, ώστε οι τελευταίοι να έχουν την ευχέρεια προσφυγής για συμβουλευτική στήριξη κατά τακτά διαστήματα μέχρι περάτωσης των σπουδών τους. Οι λεπτομέρειες του προγράμματος των συναντήσεων διαλαμβάνονται στο κύριο σώμα της αξιολόγησης, όπως και οι προϋποθέσεις αλλαγής του Συμβούλου Καθηγητή. Ακόμη, ο ρόλος του ΣΚ είναι καθοριστικός στην περίπτωση των αλλοδαπών φοιτητών.

Ο θεσμός του ΣΚ εφαρμόζεται πιο συστηματικά στα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος, με αναλυτική ενημέρωση των φοιτητών στην αρχή του ακαδημαϊκού έτους για τα χαρακτηριστικά και τα πλεονεκτήματα του θεσμού. Δυστυχώς, μέχρι σήμερα, έχει γίνει πολύ περιορισμένη χρήση της δυνατότητας αυτής από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές. Ένα γεγονός που πρέπει να προβληματίσει όλους τους εμπλεκόμενους φορείς.

Βασικό στοιχείο των υπηρεσιών φοιτητικής μέριμνας αποτελεί και η ισότιμη πρόσβαση των φοιτητών καθώς και αυτή των υπολοίπων μελών του Τμήματος Αγροτικής Οικονομίας & Ανάπτυξης, όπως και των υπόλοιπων μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας του ΓΠΑ, στη χρήση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών. Αντίστοιχα, οι φοιτητές του Τμήματος Αγροτικής Οικονομίας & Ανάπτυξης δέχονται σε ισότιμη βάση προς όλους τους υπόλοιπους φοιτητές Ιδρυματική στήριξη (γραφείο διασύνδεσης, γραφείο δημοσίων σχέσεων, γραφείο σταδιοδρομίας κλπ.). Ειδικότερα, το Γραφείο Διασύνδεσης παρέχει τη δυνατότητα αναζήτησης από τους άριστους φοιτητές υποτροφιών από πρόσθετους φορείς (ιδρύματα, κληροδοτήματα) πέραν του ΙΚΥ. Σημείο έντονου προβληματισμού πρέπει να αποτελέσει η παραμένουσα δυνατότητα βοήθειας στους φοιτητές που δεν ολοκληρώνουν εμπρόθεσμα τις σπουδές τους, καθώς, όπως ήδη αναφέρθηκε, αυξάνεται διαρκώς η μέση διάρκεια αποφοίτησης απ' το Τμήμα.

5.3. Υποδομές πάσης φύσεως που χρησιμοποιεί το Τμήμα

Το Τμήμα Αγροτικής Οικονομίας και Ανάπτυξης αξιοποιεί για τις ανάγκες του τόσο τις υποδομές της Κεντρικής Βιβλιοθήκης του ΓΠΑ με το σημαντικό εύρος τίτλων που διαθέτουν (γενικό πληροφοριακό υλικό κάθε μορφής, περιοδικά περιλήψεων, επιστημονικές αναφορές μέσω του προγράμματος της κοινωνίας της πληροφορίας κ.λπ.) όσο και τις υφιστάμενες και διαρκώς βελτιούμενες βάσεις δεδομένων που υπάρχουν στα δύο μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών του.

Το Τμήμα έχει στη διάθεσή του επίσης νέα, κοινόχρηστη αίθουσα εξοπλισμένη με σύγχρονους Η/Υ και κατάλληλα προβολικά μέσα. Επιπλέον, το Τμήμα διαθέτει την επάρκεια και ποιότητα υποδομών ΑΜΕΑ που παρέχει το ΓΠΑ.

Το Τμήμα αντιμετωπίζει ανεπάρκειες στους διαθέσιμους χώρους του για διδάσκοντες. Πέραν της στενότητάς τους, ιδιαίτερα εκτεταμένη είναι η διασπορά τους εντός του πανεπιστημιακού χώρου. Η συστέγαση των γραφείων των διδασκόντων και του επιστημονικού και διοικητικού του προσωπικού (Γραμματεία), εντός του ίδιου χώρου ή εντός γειτονικών κτιρίων, κρίνεται επιβεβλημένη για τη λειτουργική του αποτελεσματικότητα.

Ειδικότερα, οριακή είναι η κάλυψη των αναγκών της Γραμματείας σε χώρο λαμβάνοντας υπόψη, το σημερινό απασχολούμενο προσωπικό, την υπό εξέλιξη διαδικασία συγκρότησης σε Τομείς του Τμήματος, την αυξητική τάση στον αριθμό των νεοεισερχομένων φοιτητών που οφείλεται, όπως έχει ήδη επισημανθεί, στο διπλασιασμό τους σχεδόν λόγω μετεγγραφών από τρίτα (περιφερειακά κατά κανόνα) Πανεπιστήμια ή αποδοχή τους για άλλους λόγους (περιπτώσεις πασχόντων από σοβαρές ασθένειες κ.λπ.).

Η επάρκεια και ποιότητα χώρων για τις συνεδριάσεις της ολομέλειας των συλλογικών οργάνων διοίκησης του Τμήματος (Γενική Συνέλευση, Συνέλευση Ειδικής Σύνοψης) εξυπηρετούνται από την ειδική αίθουσα εκλογών του ΓΠΑ, η επάρκεια της οποίας, τουλάχιστον ως προς το σύστημα ηχογράφησης, είναι ικανοποιητική. Απουσιάζουν όμως οι αποκλειστικές αίθουσες συνεδριάσεων για ολιγομελείς ομάδες εξειδικευμένου έργου (διοίκηση, επιστημονικά θέματα κ.λπ.).

Στους χώρους του Τμήματος Αγροτικής Οικονομίας & Ανάπτυξης εντάσσεται και το «Γεωργικό Μουσείο», που στοχεύει στη συλλογή και έκθεση των τεκμηρίων της ιστορίας όλων των κλάδων της ελληνικής γεωργίας, καθώς και της ιστορίας του εξοπλισμού στο ΓΠΑ (1920-1980). Η λειτουργία του Μουσείου, μέσα και από τη διοργάνωση ιστορικών εκδόσεων, συνεδρίων και ερευνητικών προγραμμάτων,

αναμφίβολα θα συμβάλλει στην αναβάθμιση του ρόλου του Τμήματος ως εκπαιδευτικού φορέα με ειδικούς ακαδημαϊκούς και ευρύτερους στόχους.

Η πρόσβαση στις υποδομές και τον εξοπλισμό του Ιδρύματος είναι ανοικτή σε όλα τα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας. Ειδικότερα, η πρόσβαση στην αίθουσα Η/Υ του Τμήματος εξασφαλίζεται μέσω χρονοπρογραμματισμού που γίνεται με χρήση διαδικτυακής εφαρμογής.

5.4. Αξιοποίηση νέων τεχνολογιών από τις διάφορες υπηρεσίες του Τμήματος (πλην εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου)

Το πρόγραμμα «Αναμόρφωση Προπτυχιακών Σπουδών του ΓΠΑ» αποσκοπεί στην αναβάθμιση και τον εκσυγχρονισμό των Προγραμμάτων Προπτυχιακών Σπουδών (ΠΠΣ) των Τμημάτων του ΓΠΑ μέσω της θεσμοθέτησης επιπλέον μαθημάτων Πληροφορικής με εφαρμογές που σχετίζονται με τις Γεωπονικές Επιστήμες. Ειδικότερα, στο πλαίσιο του Τμήματος, επιδιώκεται η ποιοτική αναβάθμιση του περιεχομένου των σπουδών και του τρόπου μετάδοσης της γνώσης, ώστε να αξιοποιηθούν, όσον το δυνατόν καλύτερα, οι προκλήσεις από την είσοδο των νέων τεχνολογιών της πληροφορικής. Επωφελής για το Τμήμα υπήρξε η ανάπτυξη Κεντρικής Δράσης Υποστήριξης Προπτυχιακών προγραμμάτων ΓΠΑ, της οποίας οι επί μέρους στόχοι του κάλυπταν βασικά πεδία, όπως:

- Τη βελτίωση και διάχυση της διδακτικής τεχνογνωσίας στα μέλη ΔΕΠ του Ιδρύματος
- Την ενίσχυση εκδοτικών δραστηριοτήτων του Ιδρύματος
- Την αποτίμηση των εκπαιδευτικών αποτελεσμάτων

Μια σειρά λειτουργιών υποστηρίζεται ηλεκτρονικά από το ΓΠΑ (Διαδικτυακό Σύστημα Εξυπηρέτησης Φοιτητών estudent.aua.gr, eClass Πλατφόρμα Ασύγχρονης

Τηλεκπαίδευσης, MediaServer του ΓΠΑ, Πρόγραμμα Μαθημάτων, Πρόγραμμα Εξετάσεων, Αιτήσεις Γραμματειών, κ.ά.) με διακριτή διαφοροποίηση, όμως, προς τα επίπεδα χρήσης. Η χρήση αυτών των υπηρεσιών κυμαίνεται σε διάφορα επίπεδα. Στα υψηλότερα εξ αυτών, περιλαμβάνονται το διαδουκτιακό σύστημα εξυπηρέτησης φοιτητών (e-class), η ηλεκτρονική διεύθυνση του ΓΠΑ (aua.gr) και η ηλεκτρονική διεύθυνση του Τμήματος Αγροτικής Οικονομίας και Ανάπτυξης (aoa.aua.gr). Αισθητά μικρότερη χρήση γίνεται στο portal.aua.gr και πολύ μικρή χρήση γίνεται στις υπόλοιπες υπηρεσίες (teleteaching.aua.gr, mail.aua.gr).

Τέλος, αξίζει να σημειωθεί η σχετικά πρόσφατη ριζική ανακαίνιση και επικαιροποίηση του ιστότοπου του Τμήματος στο πλαίσιο του προγράμματος ΠΠΣ του ΕΠΕΑΕΚ.

5.5. Διαφάνεια και αποτελεσματικότητα στη χρήση υποδομών και εξοπλισμού και στη διαχείριση οικονομικών πόρων

Από τις διαδικασίες λειτουργίας του Τμήματος και των θεσμοθετημένων οργάνων του (π.χ. Γενική Συνέλευση) εξασφαλίζεται η ορθολογική χρήση των διαθέσιμων υποδομών του, καθώς και η χρήση του διαθέσιμου εξοπλισμού.

Ο Εσωτερικός Κανονισμός λειτουργίας του ΓΠΑ και η σχετική νομοθεσία διασφαλίζουν τη διαδικασία σύνταξης και εκτέλεσης του προϋπολογισμού του Τμήματος, τη διαδικασία κατανομής των πόρων του και την προβλεπόμενη διαδικασία απολογισμού, καθώς και την αντίστοιχη, σε κάθε μια περίπτωση, αξιολόγηση της σχετικής αποτελεσματικότητας.

6. Στρατηγική Ακαδημαϊκής Ανάπτυξης

Το Τμήμα εισηγείται ένα αριθμό φοιτητών κατ' έτος που έχει την δυνατότητα να εκπαιδεύει αλλά δυστυχώς υποχρεούται να απορροφήσει αρκετά μεγαλύτερο αριθμό.

Αυτό γίνεται όχι μόνο διότι το κράτος καθορίζει υψηλότερο αριθμό εισακτέων από τον εισηγούμενο αλλά και εξ' αιτίας της δυνατότητας πολλών μετεγγραφών που δίνει ο νόμος. Τα νέα μέλη ΔΕΠ που περιμένουμε να αναλάβουν υπηρεσία θα συμβάλλουν στο να αντιμετωπίσουμε ως ένα βαθμό το πρόβλημα αυτό ποσοτικά. Ωστόσο το θέμα δεν είναι ποσοτικό αλλά εντοπίζεται στην ποιότητα του πλεονάσματος φοιτητών που μετεγγράφονται. Αυτό είναι εντελώς διαλυτικό για το Τμήμα και πρέπει να αντιμετωπιστεί. Μια δυνατότητα αντιμετώπισης είναι αυτή που συνδέεται με την τροποποίηση του προγράμματος σπουδών, έτσι ώστε να επανεξεταστεί η αντιστοιχία του με Τμήματα σαν αυτό του Τμήματος Αγροτικής Ανάπτυξης του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης.

Το Τμήμα ΑΟΑ βρίσκεται μπροστά σε νέες προκλήσεις. Θα πρέπει να αποφασίσει για τους τομείς που θα δημιουργήσει, καθώς και για τη φυσιογνωμία που θέλει να έχει, ως Τμήμα. Το ίδιο ισχύει και για το πτυχίο που παρέχει. Η δημιουργία των τομέων αναμένεται να εξορθολογήσει το υπάρχον πρόγραμμα σπουδών, ανακατανέμοντας τα διδασκόμενα μαθήματα στη βάση των θεματικών ενοτήτων των τομέων. Αυτή η θεματική υπαγωγή των μαθημάτων στους τομείς αναμένεται να άρει τον υφιστάμενο κατακερματισμό και να διευθετήσει ζητήματα όπως η σκοπιμότητα και η αλληλουχία των διδασκόμενων μαθημάτων, η αιτιολόγηση της ύπαρξης εργαστηρίου (φροντιστηρίου) και, τέλος η αποφυγή άσκοπων επικαλύψεων.

Οι διαρκείς προσπάθειες που καταβάλλει το Τμήμα για αναβάθμιση και εμπλουτισμό του προγράμματος σπουδών, προσέλκυση νέου επιστημονικού δυναμικού, κ.λπ., αποδεικνύονται ατελέσφορες, διότι, αντικειμενικά, κινούνται μέσα στο ενιαίο πλαίσιο που επιβάλλει η ίδια η δομή του ακολουθούμενου από όλα τα Τμήματα του ΓΠΑ (κορμός – ειδικότητα) προγράμματος σπουδών. Πρόκειται για ένα ασφυκτικό και άκαμπτο πλαίσιο, το οποίο ακυρώνει κάθε προσπάθεια περαιτέρω βελτίωσης. Εάν πρέπει οπωσδήποτε να διατηρηθούν τα μαθήματα γενικής και γεωπονικής υποδομής (που αποτελούν το 60% του συνόλου των μαθημάτων!), η όποια βελτιωτική

παρέμβαση στο πρόγραμμα σπουδών καταλήγει αναπόφευκτα σε προσθήκες που θα επιβαρύνουν ακόμα περισσότερο το ήδη πληθωρικό πρόγραμμα.

Η παρούσα έκθεση επιδιώκει να συμβάλλει στον εντοπισμό και την τεκμηρίωση καίριων προβλημάτων στην όλη λειτουργία του Τμήματος. Ιδιαίτερης σημασίας είναι η διαπίστωση της επιμήκυνσης του μέσου χρόνου αποφοίτησης των φοιτητών του Τμήματος τα τελευταία χρόνια, καθώς και η χρόνια κρίση ταυτότητας των φοιτητών και των αποφοίτων του. Είναι τουλάχιστο αδιανόητο να ισχυρίζεται κανείς ότι με τρία εξάμηνα μαθημάτων ειδίκευσης, όπως είναι η παρούσα δομή του προγράμματος του Τμήματος ΑΟΑ, και με ελάχιστα οικονομικά μαθήματα κατά την διάρκεια των πρώτων έξι εξαμήνων, προετοιμάζεται επαρκώς ένας γεωργο-οικονομολόγος για να ανταπεξέλθει στις απαιτήσεις τόσο του ακαδημαϊκού όσο και, κυρίως, καθώς αφορά τους περισσότερους πτυχιούχους του, του επαγγελματικού στίβου. Απεναντίας, η υπάρχουσα κατάσταση, αναφορικά με το πρόγραμμα σπουδών και τα επαγγελματικά προσόντα είναι η κύρια αιτία της κρίσης ταυτότητας των αποφοίτων του Τμήματος ΑΟΑ.

Το Τμήμα οφείλει να αξιολογήσει άμεσα την έρευνα των αποφοίτων¹⁴. Οι απόφοιτοι, στην πλειονότητά τους, αφενός απασχολούνται ως οικονομολόγοι ή γεωργο-οικονομολόγοι και αφετέρου επιθυμούν περισσότερη οικονομική εξειδίκευση του προγράμματος σπουδών. Ταυτοχρόνως, ενώ το Τμήμα ΑΟΑ, στο Μηχανογραφικό Δελτίο των Τμημάτων εισαγωγής στα πανεπιστήμια συμπεριλαμβάνεται στο 5^ο επιστημονικό πεδίο, των Επιστημών Οικονομίας και Διοίκησης, τα επαγγελματικά δικαιώματα των αποφοίτων του είναι αυτά του γεωτεχνικού.

Αυτή η ακραία σύγχυση του ονομαστικού γνωστικού πεδίου, κατά τις εισαγωγικές εξετάσεις, το οποίο επιλέγουν οι υποψήφιοι και του πραγματικού περιεχομένου των σπουδών τους και συνακόλουθα των επαγγελματικών προσόντων και των θεσμοθετημένων επαγγελματικών δικαιωμάτων τους ερμηνεύει, νομίζουμε, επαρκώς την κρίση ταυτότητας των αποφοίτων του Τμήματος ΑΟΑ και είναι προφανές ότι

---

¹⁴ Βλέπε υποσημείωση 1.

χρεώνεται στη δομή του προγράμματος σπουδών. Ενώ η πλειονότητα των εισακτέων στο Τμήμα ΑΟΑ το έχει επιλέξει μεταξύ των τριών πρώτων επιλογών του στο Μηχανογραφικό Δελτίο Εισαγωγής, οι φοιτητές έρχονται σε ουσιαστική επαφή με το αντικείμενο των σπουδών τους στο 7^ο εξάμηνο. Προφανώς και έχουν προηγηθεί κάποια οικονομικά μαθήματα στα πρώτα εξάμηνα αλλά αυτά είναι ελάχιστα και δεν μπορούν να προσδώσουν χαρακτήρα στο πρόγραμμα σπουδών. Η σύγχυση επιτείνεται όταν πολλά από τα μαθήματα επιλογής, κατά την διάρκεια των εξαμήνων εξειδίκευσης, εξακολουθούν να προσφέρονται από τα άλλα Τμήματα του ΓΠΑ, και τα οποία προφανέστατα δεν έχουν καμία σχέση με την εξειδίκευση της αγροτικής οικονομίας (π.χ. κηπευτικά υπό κάλυψη 7^{ου}, καλλωπιστικά φυτά 8^{ου}, ειδική δενδροκομία 9^{ου}). Αυτή η κρίση ταυτότητας, κατά πάσα πιθανότητα, ευθύνεται για την επιδείνωση των επιδόσεων των φοιτητών του Τμήματος ΑΟΑ. Αν όλα αυτά ισχύουν, η αντιμετώπιση τους από το Τμήμα και το Ίδρυμα είναι εντελώς επείγουσα, καθώς θίγεται η επαγγελματική προοπτική των αποφοίτων του Τμήματος.

Όπως ήδη έχει αναφερθεί, το πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος παρουσιάζει μια προφανή αναντιστοιχία αφενός με τις προσδοκίες και επιθυμίες των νεοεισερχομένων φοιτητών του και αφετέρου με τα χαρακτηριστικά και τις επιθυμίες των αποφοίτων του, με προφανείς συνέπειες στο επαγγελματικό τους μέλλον. Επομένως, οποιαδήποτε προσπάθεια στρατηγικού σχεδιασμού για το μέλλον του Τμήματος πρέπει να ξεκινά από την άρση της διπλής αυτής αναντιστοιχίας. Για να γίνει αυτό, πρέπει το Τμήμα να αποκτήσει τη δυνατότητα να καθορίζει εξ ολοκλήρου τη δομή και τη διάρκεια του προγράμματος σπουδών του. Όπως άλλωστε συμβαίνει και σε όλα τα πανεπιστήμια διεθνώς, την πραγματικότητα αυτή πρέπει να αναγνωρίσει η Διατμηματική Επιτροπή Σπουδών εισηγούμενη στη Σύγκλητο τη δυνατότητα αυτονομίας του προγράμματος που παρέχει κάθε τμήμα και, κατά άμεση συνέπεια, τον αυτοκαθορισμό του πτυχιακού τίτλου που απονέμει.

Τέλος, η κατεύθυνση προς την οποία δηλώνουν ότι επιθυμούν οι νεοεισερχόμενοι φοιτητές και έχει καταγραφεί στην έρευνα των απόφοιτων του Τμήματος, δεν είναι

άλλη από αυτήν που εδώ και δεκαετίες έχουν ακολουθήσει τα ομόλογα Τμήματα Αγροτικής Οικονομίας στον διεθνή χώρο, δηλ. του μετασχηματισμού τους σε Τμήματα εφαρμοσμένης οικονομικής επιστήμης, με τίτλους, όπως [Department of] Applied Economics, Applied and Resource Economics, Food and Resource Economics, Environmental Economics, κ.ά.

Συνεπώς, ο στρατηγικός στόχος του Τμήματος δεν μπορεί παρά να είναι η διεκδίκηση της διοικητικής και επιστημονικής του αυτοτέλειας, και η προοπτική του μετασχηματισμού του σε Τμήμα Εφαρμοσμένης Οικονομικής Επιστήμης, μέσα στο πλαίσιο του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών, εντός του οποίου λειτουργεί.

Τούτων δοθέντων, δεν πρέπει να υποτιμηθεί το γενικότερο πλαίσιο της θεσμικής κατοχύρωσης των ειδικοτήτων που αναγράφονται στα γεωπονικά πτυχία, το οποίο είναι εξόχως αντιπαραγωγικό και, εν τέλει, εξωπραγματικό. Ως εκ τούτου, ας μην ξεχνάμε ότι η κρίση ταυτότητας των φοιτητών του Τμήματος ΑΟΑ, που επανειλημμένα διαπιστώθηκε, αποτελεί μέρος της γενικότερης κρίσης ταυτότητας του «γεωργοοικονομολόγου γεωπονικής προέλευσης» (ΓΓΠ). Το φαινόμενο αυτό συνεχίζεται, μετά τις σπουδές, ως μη αναγνωρισιμότητα του ΓΓΠ στην ευρύτερη αγορά εργασίας, παρότι το αντικείμενο των σπουδών του και της εργασίας του υποτίθεται ότι τον διαφοροποιεί από τους υπόλοιπους γεωπόνους. Οι προοπτικές ως προς το κρίσιμο αυτό ζήτημα δεν φαίνονται ευοίωνες, καθώς, π.χ. α) με τα «κατ' εξοχήν» αντικείμενα του ΓΓΠ μπορεί να ασχοληθεί και οποιοσδήποτε άλλος γεωπόνος (π.χ. Σχέδια Βελτίωσης, Νέοι Αγρότες, κ.ά.), β) το Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος δεν προτίθεται να αναγνωρίσει ξεχωριστά επαγγελματικά δικαιώματα για τους ΓΓΠ, διακριτά από εκείνα των υπόλοιπων γεωπόνων και γ) το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, στα Τοπικά Κέντρα Αγροτικής Ανάπτυξης που ιδρύθηκαν σε όλους τους

νομούς της χώρας και πρόσφατα καταργήθηκαν πριν καν λειτουργήσουν, προσέλαβε συνολικά 362 γεωτεχνικούς, από τους οποίους μόλις το 5% ήταν ΓΓΠ!¹⁵

Τέλος, πρέπει να επισημανθεί η ύπαρξη γενικότερων παραγόντων, που λειτουργούν ανασταλτικά όχι μόνο στη λειτουργία του Τμήματος ΑΟΑ και του ΓΠΑ αλλά και του συνόλου των ελληνικών πανεπιστημίων. Πρόκειται για τα φαινόμενα της βίας και της ανομίας που εκδηλώνονται πάρα πολύ συχνά εντός των πανεπιστημιακών χώρων, υπονομεύοντας τη λειτουργία των πανεπιστημιακών θεσμικών οργάνων και τη λειτουργικότητα του προγράμματος σπουδών. Εάν το πρόβλημα αυτό δεν αντιμετωπισθεί σθεναρά από όλους, και κυρίως από το πολιτικό σύστημα και ειδικότερα από το Κοινοβούλιο, καθώς απαιτείται η νομοθέτηση λυσιτελούς παρέμβασης, σε αυτό το ανώτατο πολιτειακό επίπεδο, για την επανεξέταση του θεσμού του «ασύλου», θα εξακολουθήσει να διαβρώνει τα ελληνικά πανεπιστήμια, μέχρι την τελική τους απαξίωση.

Κωδικοποιώντας, λοιπόν, τους προαναφερθέντες προβληματισμούς και διαπιστώσεις, καταλήγουμε στην παρακάτω πρόταση αναφορικά με την Στρατηγική Ακαδημαϊκής Ανάπτυξης, η οποία περιλαμβάνει δυο επιδιώξεις στρατηγικού χαρακτήρα: α) Βελτίωση της ποιότητας των παρεχομένων σπουδών μέσω της ριζικής αναδιάρθρωσης του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών του Τμήματος και β) Μετασχηματισμός σε Τμήμα Εφαρμοσμένης Οικονομικής Επιστήμης. Κάθε μια από αυτές τις επιδιώξεις στρατηγικού χαρακτήρα συνοδεύεται από επιμέρους επιχειρησιακούς στόχους. Αυτοί οι στρατηγικοί στόχοι αποτελούν, πολύ περισσότερο από τα διαθέσιμα δεδομένα περί ανεργίας των αποφοίτων, την απάντηση στο ερώτημα αν το Τμήμα ανταποκρίνεται στις «ανάγκες της κοινωνίας». Με τη σοβούσα κρίση ταυτότητας του Τμήματος είναι άτοπο

---

¹⁵ Οι Προσλήψεις στα ΤΟΚΑΑ έγιναν με δύο Προκηρύξεις. 1^η Προκήρυξη: ΦΕΚ 594/19-10-2006 και ΦΕΚ 772/8-10-2007, Τεύχος Γ' (λίστα διοριστέων). 2^η Προκήρυξη: «ΠΛΗΡΩΣΗ ΘΕΣΕΩΝ ΜΕ ΣΕΙΡΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ (ΑΡΘΡΟ 18/Ν. 2190/1994) ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ 1Κ/2008/18/03/2008, ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΔΙΟΡΙΣΤΕΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (ΠΕ)(ΕΝΙΑΙΟΣ), ΟΡΘΗ ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ (Απ.Αποφ. 1065/30,4,2009)».

και άκαιρο να διερευνάται ο βαθμός ικανοποίησης των αναγκών της κοινωνίας. Το ορθό ερώτημα είναι αν η κοινωνία και η οικονομία έχουν ανάγκη εκπαιδευμένων σωστά γεωργοοικονομολόγων. Αν η απάντηση είναι θετική, τότε δεν μπορεί να τους έχει από το Τμήμα ΑΟΑ, ως έχει σήμερα.

A) Βελτίωση της ποιότητας των παρεχομένων σπουδών

1. Εφαρμογή κάθε δυνατότητας που δίνει ο νόμος (π.χ. προαπαιτούμενα μαθήματα, προδιαγραφές στις πτυχιακές, αξιοποίηση των πορισμάτων της αξιολόγησης της εκπαιδευτικής διαδικασίας, συμμετοχή των μεταπτυχιακών φοιτητών στην διδασκαλία, εφαρμογή ECTS κλπ)
2. Απαρέγκλιτη τήρηση των κανόνων οι οποίοι απορρέουν από τον Εσωτερικό Κανονισμό του ΓΠΑ (π.χ. υποχρεωτικές παρουσίες σε εργαστήρια κλπ)
3. Δημιουργία τομέων (βελτίωση ακαδημαϊκής λειτουργίας: αναδιάρθρωση και εκσυγχρονισμός του περιεχομένου των μαθημάτων, νέα βιβλία, προγραμματισμός ερευνητικών προτεραιοτήτων, ουσιαστική ενεργοποίηση και καθορισμός των αρμοδιοτήτων των ΕΕΔΙΠ, ΙΔΑΧ, κλπ)
4. Αποσαφήνιση της θέσης του Τμήματος για την ισοτιμία των προπτυχιακών σπουδών του Τμήματος ΑΟΑ με Master of Science.
5. Άμεση απόφαση για την απαλοιφή από το Πρόγραμμα Σπουδών των μαθημάτων τα οποία δεν συνάδουν με τη φυσιογνωμία του Τμήματος και αντικατάστασή τους με προσήκοντα μαθήματα Αγροτικής Οικονομίας και Ανάπτυξης, πρόσθετα οικονομικά μαθήματα επιλογής, θεσμοθέτηση μαθημάτων διδακτορικού επιπέδου και καθιέρωση σεμιναρίων μεταξύ τόσο των μελών ΔΕΠ όσο και των διδακτορικών φοιτητών.

B) Μετασχηματισμός σε Τμήμα Εφαρμοσμένης Οικονομικής Επιστήμης

1. Άμεση πρόταση στη Σύγκλητο του ΓΠΑ για προσαρμογή των μαθημάτων κορμού στις ανάγκες εξυπηρέτησης των στόχων ενός ανανεωμένου Τμήματος Αγροτικής Οικονομίας και Ανάπτυξης με ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνιολογικής παιδείας των φοιτητών του.
2. Επανεξέταση του χρόνου διάρκειας των προπτυχιακών σπουδών.
3. Επανεξέταση των στόχων και της επίδοσης των ΠΜΣ.
4. Δημιουργία κατευθύνσεων, στα τελευταία εξάμηνα, εναρμονισμένων με τη λογική του στόχου που περιγράφεται στο βήμα Β.1.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Πίνακες	54
Ερευνητικά Προγράμματα 2004-2008	78

Πίνακας 7-1.1. Μαθήματα Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών

Τμήμα Αγροτικής Οικονομίας & Ανάπτυξης							
Κωδικός	Μάθημα	Ιστότοπος	Σελίδα Οδηγού Σπουδών	Διδάσκοντες (Συνεργάτες)	Υποχρεωτικό / Κατ'επιλογήν	Αξιολόγηση από φοιτητή (Ναι / Όχι)	Διαλέξεις
44	ΑΓΓΛΙΚΑ Ι			Αρσαγκούνη/Μαρμαρά	Υ		
45	ΑΓΓΛΙΚΑ ΙΙ			Αρσαγκούνη/Μαρμαρά	Υ		
46	ΑΓΓΛΙΚΑ ΙΙΙ			Αρσαγκούνη/Μαρμαρά	Υ		
47	ΑΓΓΛΙΚΑ ΙV			Αρσαγκούνη/Μαρμαρά	Υ		
48	ΑΓΓΛΙΚΑ V			Αρσαγκούνη/Μαρμαρά	Υ		
49	ΑΓΓΛΙΚΑ VI			Αρσαγκούνη/Μαρμαρά	Υ		
630	ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ			Καζακόπουλος	Υ		
141	ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ			Δαμιανός	Υ		
120	ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΙΜΩΝ ΓΕΩΡΓ.ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ			Παπαδάς/ Οικονομοπούλου	Υ		
140	ΑΝΑΤΟΜΙΑ & ΦΥΣΙΟΛ.ΑΓΡ.ΖΩΩΝ			Χαδιώ/ Οικονομόπουλος/ Θεοδωρόπουλος/	Υ		
1525	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ			Σολδάτος/ Ροζάκης	Υ		
2810	ΑΡΧΙΤ/ΚΟ & ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ			Καραντούνιας/ Αλεξανδρής/ Παναγάκης	Ε		
24	ΒΕΛΤΙΩΣΗ & ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΒΟΣΚΟΤΟΠΩΝ			Χατζηγεωργίου	Ε		

Κωδικός	Μάθημα	Ιστότοπος	Σελίδα Οδηγού Σπουδών	Διδάσκοντες (Συνεργάτες)	Υποχρεωτικό / Κατ'επιλογήν	Αξιολόγηση από φοιτητή (Ναι / Όχι)	Διαλέξεις
160	ΓΕΝ.& ΑΝΟΡΓΑΝΗ ΧΗΜΕΙΑ			Κουλαδούρος/ Χαρουτουνιάν/ Γεωργίου	Υ		
2815	ΓΕΝ.& ΣΥΣΤΗΜΑΤΙΚΗ Γ.ΖΩΟΛΟΓΙΑ & Γ.ΕΝΤΟΜΟΛΟΓΙΑ			Εμμανουήλ/ Παπαδούλης/ Γιαννακού/ Φίνος	Υ		
380	ΓΕΝΕΤΙΚΗ			Λουκάς/ Κοσμίδης	Υ		
155	ΓΕΝΕΤΙΚΗ ΠΛΗΘΥΣΜΩΝ			Λουκάς/ Κοσμίδης	Ε		
115	ΓΕΝΙΚΗ ΑΜΠΕΛΟΥΡΓΙΑ			Σταυρακάκης/ Συμινής/ Μπινιάρη/ Παπαδάκης	Ε		
2785	ΓΕΝΙΚΗ ΒΟΤΑΝΙΚΗ			Καραμπουρνιώτης/ Φασσέας/ Αϊβαλάκης/ Νικολόπουλος/ Ρήγας	Υ		
1280	ΓΕΝΙΚΗ ΜΙΚΡΟΒΙΟΛΟΓΙΑ			Γεωργακόπουλος/ Ταμπακάκη/ Κατινάκης/ Χατζηπαυλίδης/ Δήμου/ Κεφαλογιάννη	Υ		
2075	ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡ.ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ			Κόλλια/ Καλύβας	Ε		
20	ΓΕΩΡΓ.ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ & ΑΓΡ.ΕΚΤΙΜΗΤΙΚΗ			Τσουκαλάς	Υ		
510	ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ			Κωμαίτης/ Γιαννιώτης/ Μασούρας/ Γαρδέλη/ Γερογιαννάκη/ Ιωαννίδου/ Μοσχοπούλου/ Ακτύπης/ Μοάτσου/ Κυτίνου/ Μανωλοπούλου	Υ		
960	ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ 9ου			Κουτσούρης	Υ		
1175	ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ			Κουτσούρης	Ε		
1250	ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΙΑ			Χρονοπούλου/ Τσίρος/ Καμούτσης/ Ματσούκης	Ε		
1040	ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΥΔΡΑΥΛΙΚΗ-ΑΡΔΕΥΣΕΙΣ			Κερκίδης/ Λιακατάς/ Καραντούνιας/ Καραβίτης/ Αλεξανδρής/ Στεφάνου/ Παπάζογλου	Υ		

Κωδικός	Μάθημα	Ιστότοπος	Σελίδα Οδηγού Σπουδών	Διδάσκοντες (Συνεργάτες)	Υποχρεωτικό / Κατ'επιλογήν	Αξιολόγηση από φοιτητή (Ναι / Όχι)	Διαλέξεις
680	ΔΙΑΤΡΟΦΗ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΖΩΩΝ			Πολίτης/ Μουντζούρης/ Παπαδομιχελάκης/ Κανδύλης/ Χατζηγεωργίου/	Υ		
2920	ΔΙΑΧ/ΣΗ & ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΑΓΡΟΤ.ΠΕΡΙΒ/ΝΤΟΣ			Μπέοπουλος/ Βλάχος	Υ		
2525	ΕΔΑΦΟΛΟΓΙΑ-ΛΙΠΑΣΜΑΤΟΛΟΓΙΑ			Χαϊντούτη/ Μουστάκας/ Καλύβας/ Μάσσας	Υ		
2345	ΕΙΔΙΚΗ ΑΜΠΕΛΟΥΡΓΙΑ			Σταυρακάκης/ Συμινής/ Μπινιάρη/ Παπαδάκης	Ε		
480	ΕΙΔΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ			Ευθυμιάδης/ Οικονόμου/ Παπαθεοχάρη/ Βυλλιώτης/ Κουλοβάκη/ Μπιλάλης/ Παπαστυλιανού	Υ		
490	ΕΙΔΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ ΙΙ			Ευθυμιάδης/ Βυλλιώτης/ Κουλοβάκη/ Μπιλάλης/ Οικονόμου/ Παπαθεοχάρη/ Παπαστυλιανού	Ε		
2490	ΕΙΔΙΚΗ ΔΕΝΔΡΟΚΟΜΙΑ			Τζουτζούκου/ Τσαντίλη/ Χατζηδημητρίου/ Ρούσσος	Υ		
660	ΕΙΔΙΚΗ ΔΕΝΔΡΟΚΟΜΙΑ(Αειθαλη Καρποφορα Δενδρα)			Βέμμος/ Τσαντίλη/ Χατζηδημητρίου	Ε		
545	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΓΕΩΠΟΝΙΑ			Ευθυμιάδης/ Παπαθεοχάρη/ Παπαστυλιανού/ Ρογδάκης/	Υ		
1535	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΓΕΩΡΓ.ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ			Τσιμπούκας	Υ		
2795	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΑΓΡΟΤ.ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ & ΑΝΑΠΤΥΞΗ			Δαμιανός	Υ		
2895	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ			Σιδερίδης/ Τσιλιγκιρίδης/ Κωστοπούλου	Υ		

Κωδικός	Μάθημα	Ιστότοπος	Σελίδα Οδηγού Σπουδών	Διδάσκοντες (Συνεργάτες)	Υποχρεωτικό / Κατ'επιλογήν	Αξιολόγηση από φοιτητή (Ναι / Όχι)	Διαλέξεις
3005	ΕΛΕΓΧΟΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΓΕΩΡΓ. ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ			Δροσινός/ Καπάνταη/ Γιαλιτάκη	E		
136	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΣΤΗ ΓΕΩΡΓΙΑ			Ροζάκης	E		
990	ΕΦΑΡΜ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ			Κλωνάρης	Y		
2560	ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΠΟΛΥΜΕΣΩΝ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ			Τσιλιγκιρίδης	E		
125	ΖΩΟΤΕΧΝΙΑ			Ρογδάκης/ Παπουτσόγλου/ Μήλιου/ Μπιζέλης/ Χαρισμιάδου/ Αγιουτάντη/ Δεληγεώργης/ Κομινάκης/ Κουτσούλη/ Πανοπούλου/ Χαρισμιάδου	Y		
137	ΘΕΩΡΙΑ & ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ			Ζωγραφάκης	E		
1285	ΘΕΩΡΙΑ & ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΑΓΡ. ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ			Παπαδάς	Y		
390	ΚΑΛΛΩΠΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑ			Παπαφωτίου/ Νεκτάριος/ Ακουμιανάκη/ Παρασκευοπούλου	E		
1950	ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ			Κασίμης Χαράλαμπος	E		
775	ΛΑΧΑΝΟΚΟΜΙΑ			Ολύμπιος/ Ακουμιανάκη/ Σάββας	Y		
1265	Marketing ΑΓΡ. ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ Ι			Χρυσοχοϊδης	Y		
555	ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ Α			Παπαδοπεράκης	Y		
1180	ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ ΙΙ			Σακκαλής	Y		
25	ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ			Μαρτίνος	Y		

Κωδικός	Μάθημα	Ιστότοπος	Σελίδα Οδηγού Σπουδών	Διδάσκοντες (Συνεργάτες)	Υποχρεωτικό / Κατ'επιλογήν	Αξιολόγηση από φοιτητή (Ναι / Όχι)	Διαλέξεις
1275	Marketing ΑΓΡ.ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΙΙ			Χρυσοχοϊδης	E		
2375	ΜΕΘΟΔΟΙ ΓΕΩΡΓΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ & ΚΟΙΝΩΝ/ΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ			Καζακόπουλος/ Κασίμης/ Νέλλας	Y		
1210	ΜΕΘΟΔΟΙ ΠΟΣΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝ.ΑΝΑΛΥΣΗΣ			Κλωνάρης	Y		
1500	ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΑ-ΣΗΡΟΤΡΟΦΙΑ			Χαριζάνης/ Λαζαράκης	E		
2830	ΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΙΑ			Χρονοπούλου/ Τσίρος/ Λιακατάς/ Καμούτσης/ Ματσούκης	E		
695	ΜΙΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ			Λαζαρίδης	Y		
96	ΜΙΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΙΙ			Μαρτίνος/ Καμπάς/ Κλωνάρης	E		
275	ΜΟΡΙΑΚΗ ΒΙΟΛΟΓΙΑ			Χατζόπουλος/ Μηλιώνη	E		
1310	ΟΙ Η/Υ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ			Σιδερίδης/ Γιαλούρης	E		
97	ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ			Καρανδεινού/ Φαντινού	Y		
139	ΟΙΚΟΝΟΜΕΤΡΙΑ			Λαζαρίδης	Y		
1350	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ			Σπαθής	Y		
1330	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ			Σολδάτος/Ροζάκης	Y		
255	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ			Ζωγραφάκης	Y		
142	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΑΓΡ.ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ			Δαμιανός/ Σπαθής	Y		
810	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ & ΠΕΡΙΒ/ΝΤΟΣ			Καμπάς	E		
1680	ΟΡΓΑΝ.& ΑΥΤΟΜΑΤΙΣΜΟΣ ΓΡΑΦΕΙΟΥ			Σιδερίδης/ Λορέντζος/ Κωστοπούλου	E		

Κωδικός	Μάθημα	Ιστότοπος	Σελίδα Οδηγού Σπουδών	Διδάσκοντες (Συνεργάτες)	Υποχρεωτικό / Κατ'επιλογήν	Αξιολόγηση από φοιτητή (Ναι / Όχι)	Διαλέξεις
700	ΟΡΓΑΝ.& ΔΙΑΧ.ΓΕΩΡΓ.ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ Ι			Τσιμπούκας	Υ		
710	ΟΡΓΑΝ.& ΔΙΑΧ.ΓΕΩΡΓ.ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ ΙΙ			Τσουκαλάς	Υ		
1390	ΟΡΓΑΝΙΚΗ ΧΗΜΕΙΑ			Κωνσταντίνου	Υ		
2880	ΠΑΝΙΔΑ ΦΥΣΙΚΩΝ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ			Εμμανουηλ/ Παπαδούλης	Ε		
470	ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ			Ζωγραφάκης	Υ		
705	ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΑΓΡΟΤ.ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ			Λουλούδης	Υ		
2890	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ & ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ			Κωστοπούλου/ Γιαλούρης/ Λαγογιάννης	Υ		
105	ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ			Σωτηράκογλου/ Παπαδόπουλος	Υ		
91	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΝΘΟΚΟΜΙΑΣ			Παπαφωτίου/ Νεκτάριος/ Ακουμιανάκη	Ε		
138	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΠΙΧ/ΣΕΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ & ΓΕΩΡΓΙΑΣ			Σολδάτος	Ε		
1540	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ Ι			Γιδαράκου/ Μπεόπουλος	Υ		
1550	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ ΙΙ			Γιδαράκου/ Μπεόπουλος	Ε		
1570	ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ			Παπαγεωργίου	Υ		
1590	ΣΥΣΤΗΜΑΤΙΚΗ ΒΟΤΑΝΙΚΗ			Κωνσταντινίδης/ Δροσόπουλος	Υ		
92	ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ			Παπαδάς Χρήστος	Ε		
1495	ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΑ			Βάλμης/ Μυλωθρίδου/ Καλλιβρούσης	Ε		

Κωδικός	Μάθημα	Ιστότοπος	Σελίδα Οδηγού Σπουδών	Διδάσκοντες (Συνεργάτες)	Υποχρεωτικό / Κατ'επιλογήν	Αξιολόγηση από φοιτητή (Ναι / Όχι)	Διαλέξεις
2745	ΦΥΛΟ,ΙΣΟΤΗΤΑ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ & ΑΓΡΟΤ.ΧΩΡΟΣ			Γιδαράκου	E		
565	ΦΥΣΙΚΗ Α			Γαροφαλλάκης/ Χούντας/ Αλβέρτος/ Καρτσούνης/ Μπεθάνης/	Υ		
1850	ΦΥΤΟΠΑΘΟΛΟΓΙΑ			Τζάμος/ Παπλωματάς/ Αντωνίου/ Τσιτσιγιάννης/ Κουβαράκη/ Δημακοπούλου	Υ		
1255	ΧΡΗΜΑΤ/ΣΗ ΑΓΡΟΤ.ΕΠΙΧ/ΣΕΩΝ & ΕΚΜΕΤ/ΣΕΩΝ			Σπαθής	E		
645	ΒΑΣΕΙΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ & ΕΜΠΕΙΡΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΣΤΗΝ(ΑΟ&Α)			Λορέντζος Νικόλαος/ Γιαλούρης Κωνσταντίνος	E		
95	ΔΕΝΔΡΟΚΟΜΙΑ (ΓΕΝΙΚΗ)			Ρούσος/Τζουτζούκου/Χατζηδημητρίου	Υ		
450	ΓΕΝΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ			Καραμάνος/Μιτσας/Παπαθεοχάρη/Βυλλιώτης,	Υ		

ΠΙΝΑΚΑΣ 7.1.2. Μαθήματα Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών

	Σύνολο Ωρών	Διδακτικές Μονάδες	Κορμό, Ειδίκευσης, Κατεύθυνσης	Εγγεγραμμένοι φοιτητές	Αριθμός Φοιτητών που συμμετείχαν στις εξετάσεις		Αριθμός Φοιτητών που πέρασε κανονική & επαναληπτική εξέταση	
					Θεωρία	Εργαστήριο	Θεωρία	Εργαστήριο
Μάθημα				5416	2688	1764	1392	1197
ΑΓΓΛΙΚΑ Ι				115	49	0	45	
ΑΓΓΛΙΚΑ ΙΙ				105	48		42	
ΑΓΓΛΙΚΑ ΙΙΙ				82	42		41	
ΑΓΓΛΙΚΑ ΙV				80	41		41	
ΑΓΓΛΙΚΑ V				70	34		34	
ΑΓΓΛΙΚΑ VI				68	34		34	
ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ	2+2	4	E	80	55		16	
ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	4	4	E	75	44		17	
ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΙΜΩΝ ΓΕΩΡΓ.ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ	4+1	5	E	75	7	22	7	12
ΑΝΑΤΟΜΙΑ & ΦΥΣΙΟΛ.ΑΓΡ.ΖΩΩΝ	2+2	4	Κο	82	51	69	11	32
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	4+2	6	E	76	41		23	
ΑΡΧΕΣ ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ				70	1	16	1	16
ΑΡΧΙΤ/ΚΟ & ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ	2+2	4	Κο	9	4		4	
ΒΕΛΤΙΩΣΗ & ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΒΟΣΚΟΤΟΠΩΝ	2+1	3	Κο	10	5	6	2	4
ΓΕΝ.& ΑΝΟΡΓΑΝΗ ΧΗΜΕΙΑ	3+2	5	Κο	115	41	35	7	23
ΓΕΝ.& ΣΥΣΤΗΜΑΤΙΚΗ Γ.ΖΩΟΛΟΓΙΑ & Γ.ΕΝΤΟΜΟΛΟΓΙΑ	4+3	7	Κο	105	12	42	11	16
ΓΕΝΕΤΙΚΗ	3+2	5	Κο	82	18	22	6	3
ΓΕΝΕΤΙΚΗ ΠΛΗΘΥΣΜΩΝ				1				
ΓΕΝΙΚΗ ΑΜΠΕΛΟΥΡΓΙΑ	3+2	5	Κο	5	2	4	1	1
ΓΕΝΙΚΗ ΒΟΤΑΝΙΚΗ	6+2	8	Κο	105	74	74	14	56
ΓΕΝΙΚΗ ΜΙΚΡΟΒΙΟΛΟΓΙΑ	3+2	5	Κο	105	78	77	45	42
ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡ.ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ	3+2	5	Κο	32	25	24	22	20
ΓΕΩΡΓ.ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ & ΑΓΡ.ΕΚΤΙΜΗΤΙΚΗ	3+2	5	E	76	35	38	21	30
ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ	3+2	5	Κο	68	41	52	15	50

	Σύνολο Ωρών	Διδακτικές Μονάδες	Κορμό, Ειδίκευσης, Κατεύθυνσης	Εγγεγραμμένοι φοιτητές	Αριθμός Φοιτητών που συμμετείχαν στις εξετάσεις	Αριθμός Φοιτητών που πέρασε επιτυχώς στην κανονική & επαναληπτική εξέταση		Σύνολο Ωρών
ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ 9ου	3+2	5	Ε	63	51	51	48	48
ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	3+2	5	Ε	60	44	44	39	39
ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΙΑ	2+2	4	Κο	29	24	27	23	27
ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΥΔΡΑΥΛΙΚΗ-ΑΡΔΕΥΣΕΙΣ	3+2	5	Κο	80	1	29	1	16
ΔΙΑΤΡΟΦΗ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΖΩΩΝ	2+2	4	Κο	80	42	35	12	18
ΔΙΑΧ/ΣΗ & ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΑΓΡΟΤ.ΠΕΡΙΒ/ΝΤΟΣ	3+2	5	Ε	70	55	51	39	41
ΕΔΑΦΟΛΟΓΙΑ-ΛΙΠΑΣΜΑΤΟΛΟΓΙΑ	3+2	5	Κο	80	8	53	8	23
ΕΙΔΙΚΗ ΑΜΠΕΛΟΥΡΓΙΑ	3+2	5	Κο	2		1		
ΕΙΔΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ	3+2	5	Κο	68	17	54	17	36
ΕΙΔΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ ΙΙ	3+2	5	Κο	2				
ΕΙΔΙΚΗ ΔΕΝΔΡΟΚΟΜΙΑ	3+2	5	Κο	68	36	52	26	41
ΕΙΔΙΚΗ ΔΕΝΔΡΟΚΟΜΙΑ(Αειθαλή Καρποφορά Δενδρά)	3+2	5	Κο	1			1	
ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΓΕΩΠΟΝΙΑ	2	2	Κο	115	80		38	
ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΓΕΩΡΓ.ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ	3+2	5	Ε	80	11	30	11	8
ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΑΓΡΟΤ.ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ & ΑΝΑΠΤΥΞΗ	2	2	Ε	105	70		32	
ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ	3+2	5	Κο	115	71	78	10	65
ΕΛΕΓΧΟΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΓΕΩΡΓ.ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ	3+2	5	Κο	27	20	20	19	19
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΣΤΗ ΓΕΩΡΓΙΑ	4	4	Ε	58	20		4	
ΕΦΑΡΜ.ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ	4	4	Ε	70	34		6	
ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΠΟΛΥΜΕΣΩΝ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	1+2	3	Ε	6				
ΖΩΟΤΕΧΝΙΑ	2+2	4	Κο	70	44	51	22	44
ΘΕΩΡΙΑ & ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ	4	4	Ε	5	3		3	
ΘΕΩΡΙΑ & ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΑΓΡ.ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	4	4	Ε	63	62		29	

	Σύνολο Ωρών	Διδακτικές Μονάδες	Κορμού, Ειδίκευσης, Κατεύθυνσης	Εγγεγραμμένοι φοιτητές	Αριθμός Φοιτητών που συμμετείχαν στις εξετάσεις		Αριθμός Φοιτητών που πέρασε κανονική εξέταση & επιτυχώς στην επαναληπτική	
ΚΑΛΛΩΠΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑ	3+2	5	Κο	2				
ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ				6	1		1	
ΛΑΧΑΝΟΚΟΜΙΑ	3+2	5	Κο	68	39	63	12	36
Marketing ΑΓΡ.ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ Ι	2+2	4	Ε	75	52	50	51	40
ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ Α	5	5	Κο	115	50		2	
ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ ΙΙ	5	5	Ε	82	9		9	
ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ	4+2	6	Ε	70	14		3	
Marketing ΑΓΡ.ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΙΙ	3	3	Ε	23	17		17	
ΜΕΘΟΔΟΙ ΓΕΩΡΓΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ & ΚΟΙΝΩΝ/ΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	4+2	6	Ε	63	43	8	20	8
ΜΕΘΟΔΟΙ ΠΟΣΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝ.ΑΝΑΛΥΣΗΣ	3+1	4	Ε	76	33		3	
ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΑ-ΣΗΡΟΤΡΟΦΙΑ	3+2	5	Κο	59	35	32	17	24
ΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΙΑ	2+2	4	Κο	77	49	63	19	62
ΜΙΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ	2+2	4	Ε	82	41		9	
ΜΙΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΙΙ	3	3	Ε	1				
ΜΟΡΙΑΚΗ ΒΙΟΛΟΓΙΑ	3+2	5	Κο	2	1		1	
ΟΙ Η/Υ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	2+2	4	Ε	8	1	5		5
ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ	2+2	4	Κο	82	39	58	14	21
ΟΙΚΟΝΟΜΕΤΡΙΑ	4	4	Ε	75	4		4	
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ	3+2	5	Ε	68	42	34	15	19
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ	4+2	6	Ε	68	24		9	
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ	3	3	Ε	76	66		28	
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΑΓΡ.ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	5	5	Ε	63	40		15	
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ & ΠΕΡΙΒ/ΝΤΟΣ	4	4	Ε	50	20		9	
ΟΡΓΑΝ.& ΑΥΤΟΜΑΤΙΣΜΟΣ ΓΡΑΦΕΙΟΥ	3	3	Ε	1				
ΟΡΓΑΝ.& ΔΙΑΧ.ΓΕΩΡΓ.ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ Ι	3+2	5	Ε	75	27	37	27	15

	Σύνολο Ωρών	Διδακτικές Μονάδες	Κορμού, Ειδικευσης, Κατεύθυνσης	Εγγεγραμμένοι φοιτητές	Φοιτητών που		Αριθμός πέρασε κανονική εξέταση	Φοιτητών που επιτυχώς επαναληπτική
					Αριθμός συμμετείχαν στις εξετάσεις	στον		
ΟΡΓΑΝ.& ΔΙΑΧ.ΓΕΩΡΓ.ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ ΙΙ	3+2	5	Ε	63	41	41	21	21
ΟΡΓΑΝΙΚΗ ΧΗΜΕΙΑ	3+2	5	Κο	105	40	59	3	47
ΠΑΝΙΔΑ ΦΥΣΙΚΩΝ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ	3+2	5	Κο	19	4		4	
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	4	4	Κο	115	84		61	
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΑΓΡΟΤ. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	3	3	Ε	76	40		6	
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ & ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ	2+1	3	Κο	82	34	33	15	15
ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ	4	4	Κο	82	21		8	
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΝΘΟΚΟΜΙΑΣ	4+1	5	Κο	1		1		1
ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΠΙΧ/ΣΕΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ & ΓΕΩΡΓΙΑΣ	2+2	4	Ε	2				
ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ Ι	3+2	5	Ε	75	41	50	15	31
ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ ΙΙ	3	3	Ε	11	3		3	
ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	4	4	Ε	63	65		29	
ΣΥΣΤΗΜΑΤΙΚΗ ΒΟΤΑΝΙΚΗ	2+2	4	Κο	105	77	50	10	29
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	4+2	6	Ε	15	6		4	
ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΑ	1+3	4	Κο	12	6		6	
ΦΥΛΟ,ΙΣΟΤΗΤΑ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ & ΑΓΡΟΤ.ΧΩΡΟΣ	4	4	Κο	11	6		5	
ΦΥΣΙΚΗ Α	3+2	5	Κο	115	63	79	63	71
ΦΥΤΟΠΑΘΟΛΟΓΙΑ	3+2	5	Κο	80	29	43	1	21
ΧΡΗΜΑΤ/ΣΗ ΑΓΡΟΤ.ΕΠΙΧ/ΣΕΩΝ & ΕΚΜΕΤ/ΣΕΩΝ	4	4	Ε	9	6		6	
				5416	2688	1764	1392	1197

Πίνακας 7-1. Εξέλιξη αριθμού εισακτέων στο Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών

	2007-2208	2006-2007	2005-2006	2004-2005	2003-2004	2002-2003
Εισαγωγικές εξετάσεις	48	56	48	65	62	62
Μετεγγραφές	3	5	3	3	1	
Πτυχιούχοι ΑΕΙ/ΤΕΙ	42	46	34	12	19	7
Άλλες κατηγορίες	4	8	4	8	7	5
Σύνολο	97	115	89	88	89	74

Επεξηγήσεις:

– Στη γραμμή «Μετεγγραφές» αναγράφεται ο καθαρός αριθμός μετεγγραφόμενων φοιτητών (εισροές-εκροές προς και από το Τμήμα)

Πίνακας 7-2. Εξέλιξη του αριθμού των αποφοίτων του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών και διάρκεια σπουδών

Έτος εισαγωγής	Διάρκεια σπουδών (Ετη)							Δεν έχουν αποφοιτήσει ακόμα	Σύνολο
	K	K+1	K+2	K+3	K+4	K+5	≥K+6		
2000-2001	2	14	10	7	1	3	4		100%
2001-2002	1	5	10	7	4	3	4		100%
2002-2003	4	10	8	6	3	3	5		100%
2003-2004		14	9	11	4	1	2		100%
2004-2005		10	14	2	9	1	3		100%
2005-2006		4	15	15	7	1	3		100%
2006-2007		2	14	12	4	3	5		100%
2007-2008			4	6	6	2	5		

Επεξηγήσεις:

- Όπου K = Κανονική διάρκεια σπουδών (σε έτη) στο Τμήμα.
(π.χ. Αν η κανονική διάρκεια σπουδών είναι 4 έτη, τότε K=4, K+1=5, K+2=6, ..., K+6=10)

Πίνακας 7-3. Κατανομή βαθμολογίας και μέσος βαθμός πτυχίου των αποφοίτων του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών

Έτος Αποφοίτησης	Κατανομή Βαθμών (%)				Μέσος όρος Βαθμολογίας (Σύνολο απόφοιτων)
	5.0-5.9	6.0-6.9	7.0-8.4	8.5-10.0	
2001 - 2002	0.0%	56.1%	43.9%	0.0%	6.9
2002 - 2003	0.0%	76.5%	20.6%	2.9%	6.9
2003 - 2004	0.0%	41.0%	59.0%	0.0%	7.05
2004 - 2005	0.0%	48.8%	51.2%	0.0%	6.95
2005 - 2006	2.6%	48.7%	48.7%	0.0%	6.93
2006 - 2007	2.2%	73.3%	24.4%	0.0%	6.75
2007 - 2008	5.0%	67.5%	27.5%	0.0%	6.74
<i>Σύνολο</i>					

Πίνακας 7-5.1α. Μαθήματα Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών Ολοκληρωμένη Ανάπτυξη & Διαχείριση του Αγροτικού Χώρου) [1]

ΜΑΘΗΜΑ	Σύνολο Ωρών	Διδακτικές Μονάδες	Εγγεγραμμένοι Φοιτητές	Αριθμός Φοιτητών που συμμετείχαν στις εξετάσεις	Αριθμός Φοιτητών που πέρασε επιτυχώς στην κανονική & επαναληπτική εξέταση
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ-ΕΜΨΥΧΩΣΗ-ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	24	3	0	0	0
ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ	36	3	15	15	15
ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	36	3	15	15	15
ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	24	3	15	15	15
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	36	3	15	15	15
ΜΕΘΟΔΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ & ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	36	3	15	15	15
ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ & ΟΙΚΟΝΟΜΕΤΡΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ	36	3	0	0	0
ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	36	3	15	15	15
ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΥΠΑΙΘΡΟ	36	3	5	5	5
ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	36	3	13	13	13
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ-ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ-ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	36	3	15	15	15
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΩΝ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ & ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	22	3	12	12	12

¹ Σε περίπτωση περισσότερων του ενός ΠΜΣ συμπληρώνεται ένας πίνακας ανά ΠΜΣ. Για τη στήλη «Αξιολόγηση από φοιτητή» ακολουθείτε τις οδηγίες του Πίνακα 7.1.1.

Πίνακας 7-5.1β. Μαθήματα Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών (Οργάνωση & Διοίκηση Επιχειρήσεων Τροφίμων και Γεωργίας

ΜΑΘΗΜΑ	Σύνολο Ωρών	Διδακτικές Μονάδες	Εγγεγραμμένοι Φοιτητές	Αριθμός Φοιτητών που συμμετείχαν στις εξετάσεις	Αριθμός Φοιτητών που πέρασε επιτυχώς στην κανονική & επαναληπτική εξέταση
ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ & ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ	36	6	5	5	5
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ	36	6			
ΧΡΗΜΑΤΟ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ	36	6	13	13	13
ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ	39	6	13	13	13
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ	30	6	13	13	13
ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ	36	6	13	13	13
ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ	36	6	13	13	13
ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	36	6	13	13	13
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ	36	6	9	9	9
ΓΕΝΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ	36	6	11	11	11

Πίνακας 7-5.2 Μαθήματα Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών^[2]

Τίτλος ΜΠΣ: «Οργάνωση και Διοίκηση Επιχειρήσεων Τροφίμων και Γεωργίας» 2007-2008								
Μάθημα	Πολλαπλή Βιβλιογραφία	Σύνολο Ωρών	Διδακτικές Μονάδες	Υπόβαθρου(Υ) Επιστημονικής Περιοχής(ΕΠ) Γενικών Γνώσεων(ΓΓ) Ανάπτυξης	Κορμού(Κο) Ειδίκευσης(Ε) Κατεύθυνσης(Κα)	Εγγεγραμμένοι φοιτητές	Αριθμός Φοιτητών που συμμετείχαν στις εξετάσεις	Αριθμός Φοιτητών που πέρασε επιτυχώς στην κανονική &
Εισαγωγή στη Διοίκηση Επιχειρήσεων			5			13		
Χρηματοοικονομική Ανάλυση			5			13		
Μάρκετινγκ Αγροτικών Προϊόντων & Τροφίμων			5			13		
Πληροφοριακά Συστήματα Διοίκησης			5			7		
Εισαγωγή στη Λογιστική			5			8		
Γενικά Θέματα Τεχνολογίας Τροφίμων			5			11		
Επιχειρησιακή Στρατηγική			5			13		
Διοίκηση Ανθρώπινων Πόρων			5			13		
Χρηματοοικονομική Διοίκηση			5			13		
Τεχνολογία Τροφίμων (Ειδικά Θέματα)			5			13		
Στατιστική και Ερευνητική Μεθοδολογία			5			5		
Διοικητική Λογιστική			5			9		
Ειδικά Θέματα Διοίκησης Επιχειρήσεων			5			12		
Σεμιναριακές Διαλέξεις			5			13		

² Σε περίπτωση περισσότερων του ενός ΠΜΣ συμπληρώνεται ένας πίνακας ανά ΠΜΣ.

Πίνακας 7-4. Εξέλιξη του αριθμού αιτήσεων, προσφορών θέσεων από το Τμήμα, εισακτέων (εγγραφών) και αποφοίτων στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών (ΜΠΣ) [3]

Τίτλος ΜΠΣ:		«Οργάνωση και Διοίκηση Επιχειρήσεων Τροφίμων και Γεωργίας»				
		2007-2008	2006-2007	2005-2006	2004-2005	2003-2004
Αιτήσεις (α+β)		30	43	33	39	41
	(α) Πτυχιούχοι του Τμήματος	9	9	4	6	12
	(β) Πτυχιούχοι άλλων Τμημάτων	21	34	29	33	29
Προσφορές		25	25	25	15	15
Εγγραφές		13	17	15	20	17
Απόφοιτοι		16	14	19	17	15

³ Σε περίπτωση περισσότερων του ενός ΠΜΣ συμπληρώνεται ένας πίνακας ανά ΠΜΣ.

Πίνακας 7-5. Κατανομή βαθμολογίας και μέσος βαθμός πτυχίου των αποφοίτων του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών [4]

Τίτλος ΜΠΣ: «Οργάνωση και Διοίκηση Επιχειρήσεων Τροφίμων και Γεωργίας»					
Έτος Αποφοίτησης	Κατανομή Βαθμών (%)				<i>Μέσος όρος Βαθμολογίας (Σύνολο απόφοιτων)</i>
	5.0-5.9	6.0-6.9	7.0-8.4	8.5-10.0	
2003-2004	0%	0%	80%	20%	8,15
2004-2005	0%	0%	76%	24%	8,16
2005-2006	0%	0%	84%	16%	8,05
2006-2007	0%	0%	86%	14%	8,06
2007-2008	0%	0%	56%	44%	8,43
<i>Σύνολο</i>	<i>0%</i>	<i>0%</i>	<i>76%</i>	<i>24%</i>	<i>8,17</i>

⁴ Σε περίπτωση περισσότερων του ενός ΠΜΣ συμπληρώνεται ένας πίνακας ανά ΠΜΣ.

Πίνακας 7-6. Εξέλιξη του αριθμού αιτήσεων, προσφορών θέσεων από το Τμήμα, εισακτέων (εγγραφών) και αποφοίτων στο Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών

Τίτλος ΜΠΣ:		«Οργάνωση και Διοίκηση Επιχειρήσεων Τροφίμων και Γεωργίας»				
		2007-2008	2006-2007	2005-2006	2004-2005	
Αιτήσεις (α+β)		3	-	2	12	
	(α) Πτυχιούχοι του Τμήματος	0	-	0	4	
	(β) Πτυχιούχοι άλλων Τμημάτων	3	-	2	8	
Προσφορές		1	1	2	5	
Εγγραφές		1	0	2	5	
Απόφοιτοι		-	-	-	-	
Μέση διάρκεια σπουδών αποφοίτων		-	-	-	-	

Επεξηγήσεις:

- Απόφοιτοι: Αριθμός Διδακτόρων που ανακηρύχθηκαν στο έτος που αφορά η στήλη.

Πίνακας 7-7. Συμμετοχή σε Διαπανεπιστημιακά Προγράμματα Σπουδών

	2007- 2008	2006- 2007	2005- 2006	2004- 2005	2003- 2004		<i>Σύνολο</i>
Φοιτητές του Τμήματος που φοίτησαν σε ξένο πανεπιστήμιο	1		1	5	4		11
Επισκέπτες φοιτητές ξένων πανεπιστημίων στο Τμήμα	5						5
Μέλη ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος που μετακινήθηκαν σε άλλο Πανεπιστήμιο							1
Μέλη ακαδημαϊκού προσωπικού άλλων Πανεπιστημίων που μετακινήθηκαν στο Τμήμα							
Σύνολο	6		1	5	4		17

Πίνακας 7-8. Εξέλιξη του προσωπικού του Τμήματος

		2007- 2008	2006- 2007	2005- 2006	2004- 2005	2003- 2004	
Καθηγητές	Σύνολο	11	11	9	10	9	
	Από εξέλιξη*	-	2	-	1	-	
	Νέες προσλήψεις*	-	-	-	-	-	
	Συνταξιοδοτήσεις*	2	-	-	1	-	
	Παραιτήσεις*	-	-	-	-	-	
Αναπληρωτές Καθηγητές	Σύνολο	3	3	5	5	6	
	Από εξέλιξη*	-	-	-	-	-	
	Νέες προσλήψεις*	-	-	-	-	-	
	Συνταξιοδοτήσεις*	-	-	-	-	-	
	Παραιτήσεις*	-	-	-	-	-	
Επίκουροι Καθηγητές	Σύνολο	6	6	4	3	1	
	Από εξέλιξη*	-	1	1	1	-	
	Νέες προσλήψεις*	-	1	-	1	1	
	Συνταξιοδοτήσεις*	-	-	-	-	-	
	Παραιτήσεις*	-	-	-	-	-	
Λέκτορες	Σύνολο	3	3	4	5	4	
	Νέες προσλήψεις*	-	-	-	1	-	
	Συνταξιοδοτήσεις*	-	-	-	-	-	
	Παραιτήσεις*	-	-	-	-	-	
Μέλη ΕΕΔΙΠ	Σύνολο	3	3	3	4	4	
Διδάσκοντες επί συμβάσει**	Σύνολο	2	2	2	2	3	
Τεχνικό προσωπικό εργαστηρίων	Σύνολο	2	3	3	3	3	
Διοικητικό προσωπικό	Σύνολο	6	6	5	5	5	

* Αναφέρεται στο τελευταίο έτος

** Αναφέρεται σε αριθμό συμβάσεων – όχι διδασκόντων (π.χ. αν ένας διδάσκων έχει δύο συμβάσεις, χειμερινή και εαρινή, τότε μετρώνται δύο συμβάσεις)

Πίνακας 7-9. Επιστημονικές δημοσιεύσεις

	A	B	Γ	Δ	E	Z	H	Θ	I	K
2008	3	13	12	0	13	7	22	23	5	6
2007	0	10	3	1	6	3	6	8	6	4
2006	2	3	8	3	24	6	6	7	12	4
2005	5	13	3	5	21	1	10	7	5	5
2004	4	7	5	1	23	4	6	8	2	3
Σύνολο	14	46	31	10	87	21	50	53	30	22

Επεξηγήσεις:

A: Βιβλία/μονογραφίες

B: Εργασίες σε επιστημονικά περιοδικά με κριτές (ISI)

Γ: Εργασίες σε επιστημονικά περιοδικά με κριτές (non-ISI)

Δ: Εργασίες σε επιστημονικά περιοδικά χωρίς κριτές

E: Εργασίες σε πρακτικά συνεδρίων με κριτές

Z: Εργασίες σε πρακτικά συνεδρίων χωρίς κριτές

H: Κεφάλαια σε συλλογικούς τόμους

Θ: Άλλες εργασίες

I: Ανακοινώσεις σε επιστημονικά συνέδρια (με κριτές) που εκδίδουν πρακτικά

K: Ανακοινώσεις σε επιστημονικά συνέδρια (με κριτές) που δεν εκδίδουν πρακτικά

Πίνακας 7-10. Αναγνώριση του ερευνητικού έργου

	A	B	Γ	Δ	E	Z	H	Θ
2008	161	9	20	0	5	4		2
2007	152	8	19	0	0	3	3	0
2006	175	17	36	6	7	0	3	1
2005	107	9	13	1	1		2	1
2004	116	6	20	0	4	1	2	1
<i>Σύνολο</i>	<i>711</i>	<i>49</i>	<i>108</i>	<i>7</i>	<i>17</i>	<i>8</i>	<i>11</i>	<i>5</i>

Επεξηγήσεις:

A: Ετεροαναφορές

B: Αναφορές του ειδικού/επιστημονικού τύπου

Γ: Κρίσεις εργασιών σε περιοδικά/συνέδρια/βιβλία

Δ: Βιβλιοκρισίες

E: Συμμετοχές σε επιτροπές επιστημονικών συνεδρίων

Z: Συμμετοχές σε συντακτικές επιτροπές επιστημονικών περιοδικών

H: Προσκλήσεις για διαλέξεις

Θ: Διπλώματα ευρεσιτεχνίας/Διακρίσεις/Βραβεία/

Ερευνητικά Προγράμματα Περιόδου 2004-2008

Κωδικός	Περιγραφή	Καθηγητής/ρια	Φορέας	Τμήμα	Από	Έως	Προϋπολογισμός	Αριθμός Φοιτητών που εργάστηκαν στο πρόγραμμα	Αριθμός Εξωτερικών Συνεργατών που εργάστηκαν στο πρόγραμμα
2004									
MIS 89191	ΦΥΛΟ-ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ-ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΡΕΥΝΗΤΙΩΝ ΟΜΑΔΩΝ ΣΤΟ ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ.	ΓΙΔΑΡΑΚΟΥ ΙΣΑΒΕΛΛΑ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ	ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	1/3/2004	31/12/2006	193,800	0	4
HPSE-CT-2002-60059	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΜΑΘΗΣΗΣ ΣΤΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ & ΑΓΡΟΤΙΚΑ ΔΙΚΤΥΑ (LEARNing)	ΚΟΥΤΣΟΥΡΗΣ Α.	ΑΛΛΟΔΑΠΗ	ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	1/12/2002	30/4/2005	36,251	1	5
73.00.00.05.0089	ΓΝΩΣΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΗΣ ΛΕΙΦΟΡΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (CORASON)	ΚΑΣΙΜΗΣ Χ.	ΑΛΛΟΔΑΠΗ	ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	1/9/2004	28/2/2007	70,000.00	0	4
Σύνολο							300,051.00	1	13

Κωδικός	Περιγραφή	Καθηγητής/ρια	Φορέας	Τμήμα	Από	Έως	Προυπολογισμός	Αριθμός Φοιτητών που εργάστηκαν στο πρόγραμμα	Αριθμός Εξωτερικών Συνεργατών που εργάστηκαν στο πρόγραμμα
2005									
73.00.00.01.0003	ΕΙΔΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΣΤΗΡ ΙΞΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡ/ΤΟΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘ ΗΣΗΣ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ (RICA)	ΤΣΙΜΠΟΥΚΑΣ Κ.	ΤΑΚΤΙΚΟΣ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	18/10/2005	17/10/2006	50,000.00		
73.00.00.02.0026	ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΙΧΝΗΛΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΔΙΚΤΥΑ ΕΦΟΔΙΑΣΤΙΚΗΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΠΙΛΟΤΙΚΟ Υ ΜΟΝΤΕΛΟΥ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΗΣ ΑΛΥΣΙΔ ΑΣ ΜΕΛΙΟΥ ΣΤΑ ΣΤΑΔΙΑ	ΒΛΑΧΟΣ ΗΛΙΑΣ	ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	20/1/2005	19/1/2007	23,460.00		
73.00.00.03.0002	ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ-ΣΤΡΙΩ Ν ΣΤΟΝ ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΤΟΜΕΑ - EQUAL	ΚΑΖΑΚΟΠΟΥΛ ΟΣ Λ.	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ	ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	8/4/2005	30/6/2008	136,892.00		
73.00.00.05.0094	ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ - EUROFIR (FOOD CT 2005 513944) ΕΥ Μ ΚΑΨΟΚΕΦΑΛΟΥ	ΧΡΥΣΟΧΟΙΔΗΣ Γ.- ΚΑΨΟΚΕΦΑΛΟ Υ Μ.	ΑΛΛΟΔΑΠΗ	ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	1/1/2005	31/12/2010	398,635.00		
73.00.00.05.0095	ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ ΣΕ ΙΧΝΗΛΑΣΙΜΟΤΗ ΤΑ (TRACE -006942-	ΧΡΥΣΟΧΟΙΔΗΣ Γ.	ΑΛΛΟΔΑΠΗ	ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	1/1/2005	31/12/2009	417,216.00		

	FOOD)								
73.00.00.05.009 8	ΑΓΡΟΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤ ΙΚΟ ΙΧΝΟΣ: ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΟΙΝΗΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΑΓΡΟΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤ ΙΚΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΣΤΗΝ ΕΕ (006491- SSPE)	ΛΟΥΛΟΥΔΗΣ Λ.	ΑΛΛΟΔΑΠΗ	ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	1/4/2005	31/3/200 8	97,404.00		
73.00.00.05.009 9	ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΟΣΟΒΟΥ	ΕΥΣΤΡΑΤΟΓΛΟ Υ Σ.	ΑΛΛΟΔΑΠΗ	ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	1/3/2005	30/4/200 5	2,880.00		
73.00.00.05.010 3	ΣΥΝΘΕΣΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΠΡΟΓ/ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (ΣΑΛΑ) (AGRA CEAS)	ΕΥΣΤΡΑΤΟΓΛΟ Υ Σ.	ΑΛΛΟΔΑΠΗ	ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	1/1/2005	30/9/200 5	31,680.00		
73.00.00.05.010 4	ΠΟΛΥΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ ΚΑΙ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ (TOP HARD)(501749SSPE)	ΕΥΣΤΡΑΤΟΓΛΟ Υ Σ.	ΑΛΛΟΔΑΠΗ	ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	1/3/2005	31/5/200 8	189,481.00		
73.00.00.05.010 9	ΔΙΑΤΡΟΦΙΚΕΣ ΑΛΛΕΡΓΕΙΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ- ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ (EUROPREVAL)	ΧΡΥΣΟΧΟΙΔΗΣ Γ.	ΑΛΛΟΔΑΠΗ	ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	1/6/2005	31/5/200 9	47,352.00		
73.00.00.05.011 0	ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΜΗ ΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ (CT-200 5- SSPE-006581) ΕΥ ΣΤ ΡΟΖΑΚΗΣ	ΡΟΖΑΚΗΣ ΣΤ.	ΑΛΛΟΔΑΠΗ	ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	1/5/2005	30/4/200 6	15,000.00	2	0
73.00.00.05.011 3	ΔΙΚΤΥΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΛΛΑΠΛΗ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ (227 27-SSPE)	ΛΟΥΛΟΥΔΗΣ Λ.	ΑΛΛΟΔΑΠΗ	ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	1/11/200 5	30/4/200 7	15,655.00		
73.00.00.05.011 4	ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ (29121-IC-2-2004- 1- GR-GRA-SMUS-	ΣΟΛΔΑΤΟΣ Π.	ΑΛΛΟΔΑΠΗ	ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	1/10/200 5	30/9/200 6	22,894.00	0	2

	IPUC)								
Σύνολο							1,448,549.00	2	2
Κωδικός	Περιγραφή	Κατηγορητής/ρια	Φορέας	Τμήμα	Από	Έως	Προϋπολογισμός	Αριθμός Φοιτητών που εργάστηκαν στο πρόγραμμα	Αριθμός Εξωτερικών Συνεργατών που εργάστηκαν στο πρόγραμμα
2006									
73.00.00.03.001 7	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙΝΟΤΟΜΩΝ ΕΜΠΕΙΡΙΩΝ ΑΠΟΔΕΙΚΤΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΗΣ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΚΑΠΝΟΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΝΑ ΣΤΡΑΦΟΥΝ ΠΡΟΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΝΕΡΓ ΦΥΤ	ΡΟΖΑΚΗΣ ΣΤ.	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ	ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	4/7/2006	4/1/2009	430,389.00	4	18
73.00.00.05.011 6	ΑΥΞΑΝΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΦΡΟΥΤΩΝ ΔΙΑΜΕΣΟΥ ΜΙΑΣ ΔΙΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ ΠΟΥ ΠΑΡΑΓΕΙ ΠΡΟΙΟΝΤΑ (FP6-2004-FOOD-3A, I SAFRUIT)	ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ Π.	ΑΛΛΟΔΑΠΗ	ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	1/1/2006	30/9/2010	369,000.00	4	9
73.00.00.05.012 3	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΩΝ ΝΕΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ - ΠΙΛΟΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΕ ΚΟΤΟΠΟΥΛΟ ΚΑΙ ΨΑΡΙ (CHILL ON)	ΧΡΥΣΟΧΟΙΔΗΣ Γ.	ΑΛΛΟΔΑΠΗ	ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	1/6/2006	31/5/2010	289,400.00		

73.00.00.05.012 4	ΔΙΑΤΡΟΦΗ ΕΚΤΟΣ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΟΥ: ΣΥΝΗΘΕΙΕΣ, ΚΑΘΟΡΙΣΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΚΑΙ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΤΡΟΦΟΔΟΣΙΑΣ (HECTOR-CT2006- 023043)	ΧΡΥΣΟΧΟΙΔΗΣ Γ.- ΚΑΨΟΚΕΦΑΛΟ Υ Μ.	ΑΛΛΟΔΑΠΗ	ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	1/6/2006	30/11/20 09	16,800.00		
73.00.00.05.018 2	ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΙ ΠΟΡΟΙ ΚΙΑ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΝΑ ΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΣΤΙΣ ΔΥΟ ΠΛΕΥΡΕΣ ΤΟΥ ΙΟΝΙΟΥ (INTERREG- ΗΥΝΕΔΕΡΙΣ- Α.1.112) ΕΙ Χ ΚΑΣΙΜΗΣ	ΚΑΣΙΜΗΣ Χ.	ΑΛΛΟΔΑΠΗ	ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	6/7/2006	31/10/20 08	223,024.00	4	11
73.00.00.43.000 4	ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΓΠΑ Γ ΦΑΣΗ ΥΠΟΕΡΓΟ 4: ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΤΜΗ ΜΑΤΟΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ Σ	ΣΠΑΘΗΣ Π.	ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	1/1/2006	31/12/20 07	20,000.00		
73.00.00.45.000 1	ERASMUS (ΙΚΥ) 2006-2009	ΛΟΥΛΟΥΔΗΣ Λ.	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ	ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	1/9/2006	30/9/200 9	136,831.00		
Σύνολο							3,034,894.00	16	42

Κωδικός	Περιγραφή	Κατηγορητής/ρια	Φορέας	Τμήμα	Από	Έως	Προυπολογισμός	Αριθμός Φοιτητών που εργάστηκαν στο πρόγραμμα	Αριθμός Εξωτερικών Συνεργατών που εργάστηκαν στο πρόγραμμα
2006									
73.00.00.03.0017	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙΝΟΤΟΜΩΝ ΕΜΠΕΙΡΙΩΝ ΑΠΟΔΕΙΚΤΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΗΣ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΚΑΠΝΟΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΝΑ ΣΤΡΑΦΟΥΝ ΠΡΟΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΝΕΡΓ ΦΥΤ	ΡΟΖΑΚΗΣ ΣΤ.	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ	ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	4/7/2006	4/1/2009	430,389.00	4	18
73.00.00.05.0116	ΑΥΞΑΝΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΦΡΟΥΤΩΝ ΔΙΑΜΕΣΟΥ ΜΙΑΣ ΔΙΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ ΠΟΥ ΠΑΡΑΓΕΙ ΠΡΟΙΟΝΤΑ (FP6-2004-FOOD-3A, I SAFRUIT)	ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ Π.	ΑΛΛΟΔΑΠΗ	ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	1/1/2006	30/9/2010	369,000.00	4	9
73.00.00.05.0123	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΩΝ ΝΕΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ - ΠΙΛΟΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΕ ΚΟΤΟΠΟΥΛΟ ΚΑΙ ΨΑΡΙ (CHILL ON)	ΧΡΥΣΟΧΟΙΔΗΣ Γ.	ΑΛΛΟΔΑΠΗ	ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	1/6/2006	31/5/2010	289,400.00		
73.00.00.05.0124	ΔΙΑΤΡΟΦΗ ΕΚΤΟΣ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΟΥ: ΣΥΝΗΘΕΙΕΣ, ΚΑΘΟΡΙΣΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΚΑΙ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΤΡΟΦΟΔΟΣΙΑΣ	ΧΡΥΣΟΧΟΙΔΗΣ Γ.- ΚΑΨΟΚΕΦΑΛΟ Υ Μ.	ΑΛΛΟΔΑΠΗ	ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	1/6/2006	30/11/2009	16,800.00		

	(HECTOR-CT2006-023043)								
73.00.00.05.018 2	ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΙ ΠΟΡΟΙ ΚΙΑ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΝΑ ΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΣΤΙΣ ΔΥΟ ΠΛΕΥΡΕΣ ΤΟΥ ΙΟΝΙΟΥ (INTERREG- HUYVEDERIS- A.1.112) ΕΙ Χ ΚΑΣΙΜΗΣ	ΚΑΣΙΜΗΣ Χ.	ΑΛΛΟΔΑΠΗ	ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	6/7/2006	31/10/20 08	223,024.00	4	11
73.00.00.43.000 4	ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΓΠΑ Γ ΦΑΣΗ ΥΠΟΕΡΓΟ 4: ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΤΜΗ ΜΑΤΟΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ Σ	ΣΠΑΘΗΣ Π.	ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	1/1/2006	31/12/20 07	20,000.00		
73.00.00.45.000 1	ERASMUS (ΙΚΥ) 2006-2009	ΛΟΥΛΟΥΔΗΣ Λ.	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ	ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	1/9/2006	30/9/200 9	136,831.00		
Σύνολο							4,916,993.00	32	91

Κωδικός	Περιγραφή	Κατηγορητής/ρια	Φορέας	Τμήμα	Από	Έως	Προυπολογισμός	Αριθμός Φοιτητών που εργάστηκαν στο πρόγραμμα	Αριθμός Εξωτερικών Συνεργατών που εργάστηκαν στο πρόγραμμα
2007									
73.00.00.05.0189	ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΧΟΙΡΙΝΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΧΟΙΡΙΝΩΝ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ (Q - PORKCHAINS - 036245)	ΧΡΥΣΟΧΟΙΔΗΣ Γ.	ΑΛΛΟΔΑΠΗ	ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	1/1/2007	31/12/2011	180,920.00		
73.00.00.05.0190	ΝΕΟΙ ΜΕΘΟΔΟΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΑ ΜΕΤΡΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (AGRI GRID - SSPE - 044403)	ΛΟΥΛΟΥΔΗΣ Λ.	ΑΛΛΟΔΑΠΗ	ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	1/1/2007	31/12/2008	133,080.00		
73.00.00.34.0151	ΠΕΛΛΕΤΕΣ - WOOD PELLETS	ΣΟΛΔΑΤΟΣ Π.	ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	18/6/2007	18/3/2008	9,000.00	0	1
Σύνολο							323,000.00	0	1

Κωδικός	Περιγραφή	Κατηγορητής/ρια	Φορέας	Τμήμα	Από	Έως	Προυπολογισμός	Αριθμός Φοιτητών που εργάστηκαν στο πρόγραμμα	Αριθμός Εξωτερικών Συνεργατών που εργάστηκαν στο πρόγραμμα
2008									
73.00.00.05.0207	ΕΤΙΚΕΤΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΓΙΑ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ (FLABEL-KBBE-211905)FP7	ΧΡΥΣΟΧΟΙΔΗΣ Γ.	ΑΛΛΟΔΑΠΗ	ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	1/4/2008	31/3/2011	252,657.00		
73.00.00.05.0208	ΤΑ ΦΥΤΑ ΤΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ(ΚΒΒΕ-212811 4F CR OPS)FP7	ΣΟΛΔΑΤΟΣ Π.	ΑΛΛΟΔΑΠΗ	ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	1/6/2008	31/11/2010	77,040.00	1	2
73.00.00.33.0089	ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΗ ΣΧΕΔΙΟ Υ ΟΔΗΓΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΗΣ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ	ΚΛΩΝΑΡΗΣ Ε.	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ	ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	28/7/2008	27/1/2009	9,663.87		
73.00.00.33.0090	ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ ΤΗΣ ΠΡΟΩΡΗΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΣΗΣ ΣΤΙΣ ΚΑΠΝΟΠΑΡΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ ΤΩΝ ΝΟΜΩΝ ΑΙΤΟΛΟΑ ΚΑΡΝΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΠΙΕΡΙΑΣ	ΤΣΙΜΠΟΥΚΑΣ Κ.	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ	ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	4/11/2008	3/4/2009	16,806.72		
73.00.00.33.0091	ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΟΥ ΚΡΟΚΟΥ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΚΟΖΑΝΗΣ	ΤΣΙΜΠΟΥΚΑΣ Κ.	ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ	ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	4/11/2008	3/1/2009	8,403.36		
73.00.00.34.0176	ΕΡΕΥΝΑ ΔΙΚΤΥΩΝ ΔΙΑΝΟΜΗΣ ΤΩΝ ΕΞΑΓΩΓΩΝ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ	ΒΛΑΧΟΣ ΗΛΙΑΣ	ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	1/2/2008	30/6/2009	8,000.00		
Σύνολο							372,570.95	1	2
2004-2008							5,479,064.95	20	60